

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXIX Rugsėjis - September 6, 1984 Nr. 34

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Kodėl Popiežius... ...peržegnojo Lietuvą?

Tyliajai diplomatijai neliko vietos

Vytautas Meškauskas

Rugpjūčio 25 d. Vatikane paskelbtas popiežiaus Jono Pauliaus II atsakymas i Lietuvos vyskupų kvietimą atsilankyti į šv. Kazimiero iškilmes yra labai įdomus. Mat tokiems vizitams ruošiamasi neviešai, zonduojama dirva ar jie iš viso įmanomi ir, jei dėl kai kurių nors priežasčių negalimi, apie tai neskelbiama.

Lietuvos vyskupai, lankydami Romoje, popiežių pakvietė ir, žinant sovietinę tvarką reikia manyti, kad jie maždaug turėjo nujauti valdžios nusistatymą tuo reikalu. Greičiausiai jiems buvo duota suprasti, kad pakviesti galite, bet ar ji išleisime - tai jau mūsų reikalas. Jau pats vyskupų išleidimas į Romą byloja, kad tuo laiku Kremlius buvo suinteresuotas santykius pagerinti. Atrodo, kad paskutiniu metu laiku Vatikano geresnių laikų Lietuvos katalikams viltys išblėso ir jis nutarė, priešingai diplomatiniais įpročiams, tai viešai pranešti:

'Man nebuvo leista ... pasimelsti atsiklaupus prie šventojo kapo, nei jus pasveikinti per mano pasiuntinį'.

Jei būtų buvę vilties ateičiai popiežius to nesakytų. Nieko gero nesitikėti iš Sovietų Sąjungos Vatikaną turbūt paskatino tie patys ženklai, kuriuos mes

iš pradžių laikėme sovietų noru pakenkti Reagano perrinkimui. Dabar vis daugiau ir daugiau aiškėja, kad - nors sovietai Reagano perrinkimo tikrai nenori - jiems dėl vidaus politinių sunkumų, kurių nesumažino Černobylės pašlijusi sveikata, reikalingas didesnis įtempimas su užsieniu, kuris leistų palaikyti griežtesnę drausmę krašte. Visam propagandos aparatui buvo duotas įsakymas -- lokite, kaip galite, garsiau. Tą lojimą jau kuris laikas galima pastebėti iš lietuvių kalba leidžiamos komunistinės spaudos, net ir Gimtajame Krašte, kuris iki šiol gana gudriai stengėsi kelti kultūrinius laimėjimus okupaciniame krašte, nesileisdamas į polemiką dėl dabarties ar praėjusios su išsivijios spauda.

Būdinga smulkmena. Rašant apie nacių tikrus ar išvaizduotus talkininkus visados išvedama, kad jie dabar reikalingi ... karui prieš Sovietiją. Rugpjūčio 17 d. Tiesos str. apie Išdavystės ir Zudynių Kelią skaitome:

'... kai 1945-ųjų pavasarį prie Elbės tarybiniai ir Amerikos kariai susitiko džiaugdamiesi pergale, Vašingtone jau planavo naują karą prieš TSRS. Tai pasaulis (Nukelta į 2 psl.)

Rushmore kalnų uoloje, South Dakota, iškalti keturių JAV prezidentų milžiniški portretai: Washingtono, Jeffersono, Roosevelto ir Lincolno. Juos iškalė skulptorius Gutzon Borglum.

VLIKo ir ALT S-gos telegramos prezidentui Reaganui

VLIKo pirmininkas dr. K. Bobelis rugpjūčio 18 d. pasiuntė telegramas Lietuvos ir Rytų Europos klausimais prezidentui Reaganui ir kongresmanui Jack F. Kempui (R-NY). Telegramoje prezidentui Reaganui sakoma:

'Mes pritariame Jūsų penktadienį, 1984 m. rugpjūčio 17

d. padarytam pareiškimui, kad Jungtinės Valstijos nepripažįsta Sovietų Sąjungos įvykdyto Europos padalinimo. Neginčijamas faktas, kad Jaltos sutartyje reikalaujama laisvų demokratinių rinkimų visose sąjungininkių iš nacių išvaduose šalyse. Sovietų Sąjunga sulaužė netikėtai Jaltos, bet ir

kitas sutartis ... jėga pavergdama ir tebelaikydama pavergtus Rytų Europos kraštus, o ypač Pabaltijo valstybes. Visų Amerikos ir kitų po pasaulį išsisklaidžiusių lietuvių vardu mes Jus sveikiname už Jūsų teisingą nusistatymą ir pažadame Jums pilną paramą'.

Telegramoje kongr. Kempui pakartojamas Reagano pareiškimas Jaltos klausimu. Kongresmanas prašomas iškelti šį klausimą diskutuojant JAV-ių užsienio politiką respublikonų konvencijoje ir pasirūpinti, kad šis prezidento pareiškimas būtų įtrauktas į respublikonų platformą.

• DR. LEONAS KRIAUCELIŪNAS, ALT S-gos pirm. pasiuntė JAV prezidentui Reaganui telegramą, išreiškiant Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vardu padėką už padarytą praeiškimą liečiantį Jaltos susitarimą, kad Amerika nėra davusi sutikimo Europą padalinti įtakos sferomis, o priešingai - JAV, Anglijos ir Sov. Sąjungos buvo sutarta atstatyti išlaisvintų kraštų nepriklausomybę.

Prezidentas Reaganas, per Baltųjų Rūmų pareigūną Liną Kojelį, atsiuntė dr. L. Kriaučeliūnui padėkos laišką už stiprų jo palaikymą vidaus ir užsienio klausimuose.

Vėl blogas derlius Sovietijoje

Mes jau buvome čia pranešę apie didelius sovietų grūdų užpirkimus Chicagos javų biržoje, pasaulio didžiausiam to rūšies prekybos centre.

Dabar N.Y. Times praneša, kad dėl blogo oro sovietai nuo

1978 m. neturėjo gero derliaus. Šių metų derlius nepasieks pereitų metų 190 milijonų tonų javų. Ypatingai pakenkė visai neseniai Rusiją nusiaubusi šalto oro banga, atėjusi iš Baltosios jūros pusės. Salmos pranešamos ir iš Sibiro, kur derlius nuimamas vėliau. Labai galimas daiktas, kad sovietai šiais metais pirs Amerikoje daugiau grūdų negu 1979 metais, kada jie supirko 15.5 milijonų tonų.

Pagal susitarimą, sovietai turi iš anksto pranešti norimą pirkti kiekį, kad išvengus 1973 m. pasikartojimo, kada jų staigūs užpirkimai labai pakėlė kainas. Ir šių metų užpirkimai, didesni negu numatyta, kiek pakels kainas, kas būtų gera naujiena fermeriams ir ... prezidentui Reaganui rinkiminiais metais.

ALT S-gos telegrama prezidentui Reaganui

DEAR MR. PRESIDENT,

WE, THE AMERICAN LITHUANIAN NATIONAL SOCIETY EXPRESS OUR SINCERE APPRECIATION FOR YOUR EMPHATIC STATEMENT UPHOLDING THE YALTA AGREEMENT AS A PLEDGE BY THE THREE GREAT POWERS (THE UNITED STATES, SOVIET UNION AND GREAT BRITAIN) TO RESTORE FULL INDEPENDENCE AND TO ALLOW FREE AND DEMOCRATIC ELECTIONS IN ALL COUNTRIES LIBERATED FROM THE NAZIS AFTER WORLD WAR II. WE FULLY SUPPORT ALL OF YOUR FOREIGN AND DOMESTIC POLICIES AND WISH YOU CONTINUED SUCCESS THROUGHOUT YOUR CAMPAIGN AND SECOND TERM IN THE WHITE HOUSE.

ALT S-gos pirm. dr. L. Kriaučeliūno pasiųstos prezidentui Reaganui telegramos tekstas.

Grandinėlė šoka rugpjūčio 12 d. vyskupo Anthony M. Pilla 25-čio jubiliejaus progra-
moje, Clevelande. Iš kairės: Linas Vyšnionis, Asta Puškoriūtė, Alvidas Jasinevičius.
Viduryje Algis Nagevičius kelia Audrą Gedrytę. L. Sagio nuotr.

SAVAITINĖ POLITIJOS Apžvalga

Po konvencijų... panašu į Reagano laimėjimą.

Kai šios eilutės pasieks Dirvos skaitytojus, demokratų ir respublikonų konvencijos bus jau užmirštos. Tiesą sakant jos dabartiniame, beveik tobulos komunikacijos amžiuje nėra prasmingos. Partijos kandidatas, jei nėra prezidentas, prasiveržia per pirminius rinkimus, konvencija jam tik uždeda karūną. Taip pat ir konvencijose priimama partijos platforma, dažniausiai partijos aktyvistų suredaguota, yra daugiau pageidavimų ir vilčių sąrašas, negu konkreti valdymo programa, kuri - turint galvoje greitai besikeičiančius įvykius ir naujus patyrimus - praktiškai yra neįmanoma. Tiesa, sklandžiai prarast konvencija duoda progos surežisuoti gana įspūdingą TV spektaklį, daug ką parodyti be žodžių, pvz. Ferraro parinkimas į viceprezidentės kandidatę, privertė respublikonus savo eilėse parodyti galimai daugiau moterų. Bet ir geriausio spektaklio išpūdis, jo retorika, išblyksta per savaitę, kitą.

Savo nuomonę rinkikai jau buvo susidarę prieš tuos spektaklius. Kaip žinia, demokratams yra užsiregistravusių daugiau negu respublikonais. Iš to tačiau neišplaukia, kad jie turėtų visados laimėti per rinkimus. Dažnai savuoju kandidatu nusiviliama. Tas santykis tačiau beveik užtikrina demokratams daugumą kongreso Atstovų Rūmuose, nors ir čia gali būti staigmenų. Nuotikų tyrinėjimas rodo, kad maždaug 55% būsimų rinkikų buvo linę balsuoti už demokratų kandidatus į Kongresą, 45% - už respublikonų. Tuo tarpu prezidento partinė priklausomybė jiems mažiau svarbi - jie balsuoja už daugiau patinkamą asmenybę. Ir šia prasme Reaganas turi vyraujančią pirmenybę. Neapsisprendusių kaip balsuoti šiuo metu yra tik apie 7% ir toks skaičius jau negali pakreipti prezidento rinkimų rezultatų. Žinoma, jei neatsitiks kas nors sunkiai numatomo.

Kaip jau buvome pastebėję, demokratai po savo konvencijos pakrypo į dešinę, sekdami tautos nuotaikas. Respublikonai, kurie tradiciniai stovi dešinėje nuo centro, nenorėjo nusileisti. Buvo apeliuojama į atgimusį patriotizmo jausmą, primenant laimėjimus olimpijadoje. Prezidentas, kuris pats jaunystėje buvo demokratas, net gražiai atsiliepė apie kai kuriuos mirusius demokratų politikus, o respublikonų konvencija buvo baigta su Roosevelto laikų melodija 'Happy Days Are Here Again' nuo kurios atsisakė demokratai, nes ji nesutiko su jų piešiamu dabarties vaizdu.

Susimaišė ne tik melodijos, bet ir pareiškimai. W. Mondale, priimdamas kandidatūrą, pareiškė:

'Mūsų civilizacijos labai mes turime tartis dėl abipusio, patikrinamo atominių

Pasiruošimas dialogui ...

ginklų užšaldymo prieš tiems ginklams sunaikinant mus visus'.

O prezidentas Reaganas - 'Savo vaikų labui ir šios žemės saugumui, mes prašome sovietus - kurie pasitraukė iš derybų - susijungti su mumis, siekiant sumažinti ir net visai panaikinti tą baisią grėsmę'.

Rinkikai turi pasirinkti, kuris iš jų atrodo patikimesnis tam bendram uždaviniui išspręsti: optimistinis, pasitikintis savo tauta - Reaganas, ar daugiau pesimistinis, visko bijas - Mondale.

Nedaug naudos demokratams žada atnešti ir jų mėgiamas arkliukas, kad Reaganas neįautrus kitų vargū, kad jis turtingųjų prezidentas. Visų pirma, kaip mūsų patarlė sako, 'sotus alkano neužjaučia'. O antra - kaip iš tikro yra su alkiu Amerikoje? Ne be to, kad čia nebūtų vargšų, reikalingų pagalbos, tačiau visai pasitikėti statistika šioje srityje negalima. Juo geresnė šalpa, tuo daugiau jos prašančių. Gerą pavyzdį čia davė Medicare. Kai valdžia pradėjo mokėti ne už patarnavimus pacientui, bet ligą -- pacientų laikymas ligoninėse sumažėjo iš 9.5 dienų vidutiniai pernai iki 7.5 šiais metais. Kadangi mirtingumo padidėjimas nebuvo konstatuotas, ligoniniai ilgiau buvo laikomi tik ligoninių ir gydytojų pasipelnijimui.

Kitas ryškus pavyzdys buvo pasiūlymas vieną pigių butų, valdžios iš dalies apmokamų, koloniją paversti kondominiu. Pasirodė, kad ⅓ jos gyventojų būtų linę savo butus nusipirkti, nors jie naudojo valdžios pašalpą kaip tik dėl to, kad pasiskelbė neturį iš ko mokėti nuomos.

Grįžtant prie konvencijų reikia pastebėti, kad daugeliui jų dalyvių atrodė, kad šių metų rinkimai faktinai yra nulemti ir jau reikia rikiuotis 1988 metams.

KODĖL POPIEŽIUS...

(Atkelta iš 1 psl.)

lio plačioji visuomenė sužinojo po kelių dešimčių metų (Suprask - dabar!)

Bet kaip tai paaiškinti su įvykių raida Europoje, kuri

liudija apie šio laikotarpio laisvas rankas satelitams, nors tai palydi kalbos apie vokiečių revanšizmą? Tai irgi galima paaiškinti politine ir ūkine krize Sovietijoje, kuri verčia duoti kiek laisvesnes rankas vietos valdžioms.

Taip ieškodamas kapitalistiniuose Vakaruose ūkinės paramos, iskaitant ir pagalbą laisviems ūkininkams per K. Bažnyčios organizuojamą šalpa, kuriai talkininkauja V. Vokietijos katalikų hierarchija ir kuriai prezidentas Reaganas paskyrė 10 milijonų dolerių, Lenkijos valdovas gen. Jaruzelskis 40 m. komunistinės santvarkos įvedimo sukakties proga pareiškė:

'Viena iš pagrindinių taikos Europoje sąlygų yra apsaugojimas nuo vokiečių ekspansionizmo, kuris dabar yra atnaujinamas susivienijimo pretekstu.'

Iš tikro tačiau vokiečių baubas neturėtų sovietų labai gąsdinti. Ir iš tikro tai tėra išsigalvota priekabė. Vokietija, kaip ir kitos Vakarų šalys, sensta. Vienai V. Vokietijos gyventojai nuo 1973 m. tenka po 1.6 naujagimių, o kad išlaikyti tokį pat gyventojų skaičių reikia turėti bent po 2.1. Užtat V. Vokietijai reikalingi sve timšaliai darbininkai. Apie ekspansiją nėra ko ir svajoti.

Cia vėl įdomi Lenkijos Katalikų Bažnyčios laikysena. Kai Vokietijos vyskupas pradėjo organizuoti aukščiau minėtą pagalbą Lenkijos privačiam žemės ūkiui, jie diskretiškai paprašė pamaldų vokiečių kalba Lenkijoje dar gyvenantiems tautiečiams. Lenkai, aišku, paneigė, kad pas juos dar liko vokiečių (atsiminkime -- Seinus!). Maža to, Lenkijos Primas kardinolas

Iš kitos pusės

PARADE magazinas, pasirodęs kaip sekmadieninis priedas su įvairių JAV miestų dienraščiais, jų tarpe ir su Washington Post, rugpjūčio 19 d. Nr. paskelbė rašytojo Norman Mailer išpūdžius iš 15 dienų viešnagės Sovietų Sąjungoje ir Vilniuje. Negali sakyti, kad jis per tas dvi savaites nebūtų nieko nepastebėjęs, tačiau aplamai imant jis siūlo užmiršti sovietinio režimo egzistenciją, su kuriuo - kaip neišvengiamu jungu - susigyveno tos imperijos pavaldiniai. Pavyzdžiui jis pasakoja apie vieną Lietuvoje gimusią amerikietę, atvykusią aplankyti savo giminių. Tie su maistu atvažiavo ją pasveikinti viešbutyje ir siūlė kartu važiuoti į tėviškę. Ji jiems pasakiusi, kad tai jai uždrausta, tačiau giminės vistiek prikalbėję. Pasirodo, kad moteriškė buvusi teisi - pradėjus važiuoti, juos pradėjo sekti kitas (KGB) automobilis ...

'Ką aš noriu pabrėžti (my point is)' - rašo Maileris - 'yra tai, kad Lietuvos kaimiečiai mažiau bijojo savo valdžios, kaip viešnia. Jie nėra tokie, kaip mes juos išivaizduojame. Iš tikro, šiame atsitikime amerikietė buvo teisi, o vietiniai klaidingi, bet kaip ten bebūtų, jos giminės nebegyvena baisioje kasdienėje baimėje.'

Rusija, žinoma, yra griežtas kraštas - išvedžioja rašytojas toliau - už tat ir jis noris baigti su griežta mintimi. Liūdna, bet Amerikos vadai sutinką su fašizmu kitose šalyse, bizniauja su jomis, o komunizmas tačiau amerikiečius baido. Girdi, mes vadovaujamės mintimi, kad Rusija yra blogybės jėga. Mes atleidome nacių Vokietijai koncentracijos stovyklas, bet mes nenorime atleisti Rusijai jos 'gulagus', kurie šiandien netokie kaip prieš 30 ar 40 metų.

Iš kitos pusės žiūrint - autorius užmiršta, kad Hitlerio ir jo režimo šiandien nėra. Tiesa, nėra ir Stalino, bet jo paliktas režimas rieda toliau tomis pat vagomis, tik šiandien gal kiek subtiliau ir švelniau. Tiesa, kad šiandien žmonės Sovietijoje mažiau bijo, ypač jausmams sukilus. Juk negali visą gyvenimą tik bijoti. Bet ar JAV administracija nesantykiavo su juo, ar iki šiol netoleravo sovietinio režimo, kaip ir visų kitų, užmerkdama akis prieš gulagus, visai nesena praeiti? Ir kas iš to išejo? Maskvos režimas tik buvo padrasintas naujai agresijai, gąsdinimui atominiu karu! (vm)

Glemp, kalbėdamas užpėreitą savaitę 200,000 lenkų miniai Cestachovoje, nepaminėjo nei Solidarumo nei amnestijos - labai aktualių temų Lenkijoje, bet ilgai kalbėjo apie tai, kad Lenkijoje nėra nei kultūriniai nuskriaustų, ar tikrų vokiečių.

Tai aiškinama Primo noru palaikyti Jaruzelskį ... Maskvos akyse. Tuo tarpu pati Varšuvos vyriausybė užpuolė Reaganą už čia jau minėtą pareiškimą apie Jaltos susitarimus ir konstatavimą, kad sovietai jų nepildė. Reaganas buvo ap-

kaltintas lenkų istorijos manipuliacija, įsikišimu į Lenkijos vidaus reikalus ir stabilumo priešų rėmimu.

Taip dalykams susiklosčius, Vatikano pareiškimas yra pilnai suprantamas. Reikia stebėtis, kad Amerikoje dar girdisi reikalavimų naujom nuolaidom išsipirkti sovietų malone. (Žiūr.: Iš Kitos Pusės).

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

IMTUM UGNĮ, IMTUM SAULĘ...

Kitados taip - Imtum ugnį, imtum saulę ir nueitum per pasaulį - dainavo poetas Petras Vičiūnas.

Tai simbolinis žmogaus gyvenimo ir jo žemės kelio momentas. O jo reikšmė - šviesa. Šviesa, kuri atskleidžia tai, kas nėra materialu ir kas pakelia žmogų į dvasines aukštumas, įprasminančias jo gyvenimą ir padedančias išvengti ji slegiančios žemės kelio dalias.

Sį giedrios šviesos momentą, palygindamas jį su olimpinės ugnies liepsna, pabrėžė ir savo žodyje Svetimo tarybos pirmininkas, atidarydamas šiuometinę Mokytojų studijų savaitę Dainavoje.

Ją, šią šviesą, kitados liepsnojusią gimtojoje mūsų žemėje, per Atlantą atnešė lietuvius mokytojas. Okelias buvo sunkus. Tačiau jokie vėjai ir jokios audros nepajėgė jos užgesinti - ji degė jo širdyje ir jo būties gelmėse.

Ir vos tik nutilo karo šūviai, visur, kur tikrai buvo mokyklinio jaunimo, tuojau pat užsidegė ir įsiliepsnojo šviesos židiniai - mokyklos. Netrukus jomis buvo nusėta visa Vakarų Vokietijos žemė. Ir jų, tų mokyklų - vaikų darželių, pradžios mokyklų, progimnazijų bei gimnazijų - ligi bendro lietuvių, latvių ir estų universiteto - buvo daug. Gausus buvo jose ir mokinių skaičius - 1946-47 mokslo metais beveik dešimt tūkstančių.

Tačiau Vokietijos žemė buvo ne mūsų namai. O kelias į gimtąją žemę buvo uždarytas. Joje siautė žmogžudiškos Sovietų Rusijos jėgos, atsipalaidavusios nuo visa, kas bent kiek žmoniška.

Su dideliu skausmu ir giliu gimtosios žemės ilgesiu palikome Vokietiją, o drauge ir Europos krantus. Užgeso ir šviesos židiniai - mokyklos viena po kitos užsidarė. O mokinyi ir mokytojas atsidadė šioje Atlanto pusėje.

Tačiau ir kituose kontinentuose, kur tikrai buvo bent kiek mokinių ir mokytojų, sužibo šviesos žiburėliai - steigėsi mokyklos, o į jas skubėjo mokiniai.

Jų kelias - vargo kelias. Įr niekam - nei mokiniui, nei mokytojui jis nebuvo lengvas. Tačiau šie šviesos žiburėliai net ir labai sunkiose sąlygose ne-

užgeso. Jie tebespindi jau daugiau kaip trisdešimt metų - mokyklos tebeveikia. O ir mokinių skaičius paskutiniiais metais net kiek padidėjo.

Ir dabar, kai artėja ruduo ir kai ligi lituanistinių mokyklų darbo pradžios teliko tik keletas žingsnių, norisi - labai nuoširdžiai norisi, kad tą dieną, kai atsidarys lituanistinių mokyklų durys, plačiai atsidarytų durys ir tų namų, kuriuose yra mokyklinio jaunimo ir kad šviesos takas nuvestų juos ligi mokyklos suolo.

Ir kad tenai, to šviesaus židinio dvasioje - klasėje ir psichologiškai giedrai nuteikiančioje jos aplinkoje, į mūsų jaunimo sielas ir širdis sruventų ir lietuvių gimtojo žodžio grožis, kad jis išgirstų lietuviškų dainų melodijas ir istorinio mūsų tautos kelio aidus, kad jam atsiskleistų mūsų žemės gamtos grožis, o literatūros puslapiuose pamatytų ir žmogų, einantį lietuviško peizažo plotais.

Pagaliam, kad ten jis rastų visą, kas turtina žmogaus dvasią, kas įprasmina jo gyvenimą ir kas negestančia mūsų tautos meilės šviesa nušviečia jo kelius ir kryžkeles.

V. Kavaliūnas

PADEKITE MUMS
SURASTI NAUJĄ
DIRVOS
SKAITYTOJĄ!

RAŠINIŲ KONKURSAS
JAUNIMUI

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga skelbia rašinių konkursą jaunimui. Tema — LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA IŠEIVIJOJE. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga kviečia ir skatina visą lietuvišką jaunimą (16 iki 35 metų amžiaus) dalyvauti konkurse. Tema turi būti bent aštuonių (8) mašinėlė spausdintų puslapių. Lituanistinių mokyklų mokytojai, bei įvairių organizacijų vadovai yra prašomi paskatinti jaunimą rašyti aukščiau minėta tautinė tema.

Konkurse dalyvaujantiems bus skiriamos dvi premijos už geriausius rašinius —

I Premija — \$500.00

II Premija — \$250.00

Premijų paskirstymui, jury komisija bus sudaryta, ir paskelbta vėliau.

Konkurso rašiniai turi būti prisiųsti iki 1985 m. sausio mėn. 15 d. (pašto antspaudas) sekančiu adresu: Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, c/o Vida Jonušas, 12500 Pawnee Rd., Palos Park, Illinois 60464.

Brangi dovana

ZUZANA KIBARTAITĖ

Zuzana Kibartaitė, 21 metų amž., baigusi Marijos aukšt. mergaičių mokyklą studijuoja Loyolos universitete biologiją ir filosofiją. Priklauso universiteto biologijos garbės draugijoms. Šoka tautinius šokių Grandies grupėje.

mu. Kaip tik šitas laiškas paskatino mano prosenelius išsiųsti savo dukrą į Ameriką. Tais pačiais metais, mano močiutė, tik sulaukusi aštuoniolikto gimtadienį atvyko į Chicago — Rytų Europos imigracijos sostinę.

Chicago traukė lietuvius dėl savo geografinės padėties ir labai didelio pramonės išsivystymo. Galimybė gauti darbą buvo labai didelė lietuviams, kadangi miestas greitai augo ir sukūrė daug naujų darbų. Chicago išaugo į vieną didžiausių Amerikos-Lietuvių kolonijų ir kultūros centrų.

Tik mažas skaičius naujai atvykusių imigrantų lietuvių, pajėgė įsikurti savo bizniuose, nes tokios profesijos buvo labai tolimos naujiems imigrantams, kurie atvyko į Ameriką daugiausia iš kaimų. Lietuviai neturėjo jokios patirties bizniuose. Daugumas ieškojo darbų fabrikuose, geležinkeliuose ir skerdyklose. Nauji imigrantai iš Rytų Europos paprastai dirbdavo pačius fiziškai sunkiausius ir mažiausiai apmokamus darbus Chicagoje. Atlyginimai buvo labai nevienodi. Bet visi atlyginimai buvo labai maži, ir daugumas žmonių vos galą su galu sudurdavo. Daugumas uždirbdavo tik du dolerius į dieną.

Mano močiutė greitai įsitikino, kad dvidešimtojo amžiaus imigrantų gyvenimas buvo daug sunkesnis negu gyvenimas ūkiuose. Atvykus į Chicagoją mano močiutė apsigyveno pas savo tetą ir jos šeimą. Jos dar-

bas buvo prižiūrėti vaikus, kurie buvo permaži dirbti ir tvarkyti visus namų apyvokos reikalus. Kada jos teta ir kiti darbininkai grįždavo iš darbo, išdirbę po keturiolika valandų, sėdavo prie stalo valgyti vakarienę, kuri buvo vakarykštė duona, nupirktą už pusę kainos ir gabaliukas sūrio.

Lietuvių imigrantų problemos ne vien tik buvo ekonomiškos ir buitinės. Psichologiškai ir politiški spaudimai apsupdavo imigrantus iš visų pusių.

Daugumas imigrantų išgyveno didelį smūgį kada jie tik atvyko į Ameriką. Čia jų tautiški papročiai ir senas gyvenimo būdas pasidarė nereikalingi ir nereikšmingi. Jie prarado savo seną bendruomenę, tautišką bažnyčią, ir labai dažnai net ir savo šeimas. Mano močiutė buvo viena iš šitų. Ji paliko savo tėvus ir seseris Lietuvoje ir niekad daugiau jų nematė. Taip pat šitie žmonės buvo įstumti į technologišką pasaulį, kuris reikalavo kitokios rūšies darbininkų, kurie galėjo dirbti kaip efektyvi dalis pramonės sudėtingos sistemos. Darbas pasidarė mechanizuotas ir standartizuotas; gyvenimas nustatytas pagal fabriko švilpuką.

Amerikonų neigiami nusistatymai prieš imigrantus, nesvietiškai prisidėjo prie jausmo, kad lietuviai nepageidaujami naujam krašte. Amerikoniški laikraščiai rašydavo prieš naujus imigrantus ir bandydavo trukdyti jiems įgyti pilietybę. Nedraugiškos tendencijos, nukreiptos prieš europiečius imigrantus, pasiekė viršūnę 1911 m. (pagal The Report of The United States Immigration Commission — The Dillingham Commission). Šios tarybos veiksmų svarbiausia pasekmė buvo 1917 m. Kongreso priimtas raštingumo įstatymas. Pagal šią įstatymą visi imigrantai turėjo išlaikyti raštingumo egzaminą. Daug kas neišlaikė. Daug ką sugrąžino į Lietuvą.

Bet sunkus gyvenimas ir darbas nenuvylė lietuvių, kurie siekė uždirbti daug pinigų ir norėjo geresnio gyvenimo. Atvykę į Chicagoją imigrantai gyveno labai taupiai. Lietuviai po kelių metų sunkauso darbo ir didelio taupymo pradėjo įsigyti savo nuosavus namus. Kiti sutaupė pinigų ir galėjo įsigyti biznį ar mažą krautuvėlę ar karčiamą. Lietuviai prekyba pradėjo pamažu augti. 1910 m. įsikūrė pirmos mažos krautuvėlės. Kai lietuvių svajonės pradėjo išsipildyti turėti nuosavus namus, kai jų mažos įsta-

(Nukelta į 4 psl.)

Brangi dovana...

(Atkelta iš 3 psl.)

gos ir bizniai pradėjo greitai augti ir plėstis jie pradėjo rūpintis savo kultūros išlaikymu. Šita mintis reikalavo pastatyti lietuviškas mokyklas. Nors daugumas imigrantų buvo beraščiai, jie vistiek galėjo įsteigti mokyklas, bažnyčias ir kitokias mokslines institucijas bei sukurti centrus lietuviškam menui ir teatrui.

1892 m. kunigas Kalešinskis pastatė pirmą lietuvių bažnyčią Amerikoje. Daugiau bažnyčių ir parapijų mokyklų įsikūrė tarp 1903-1905 m. Mokyklų ir bažnyčių įkūrimas buvo pagrindas greitam išsiplėtimui lietuviškų vertybių, papročių ir kultūros. Didžiausias lietuvių kultūrinio gyvenimo pasiekimas buvo įsigijimas nuosavos spaudos. "Lietuvių Gazeta" spausdinta pradžioje dvidešimtojo amžiaus, buvo pirmas lietuviškas laikraštis Amerikoje.

Mano močiutė buvo dalis šios greitai augančios lietuviškos sąmonės, kuri buvo žymi devynioliktojo amžiaus pabaigoje ir dvidešimtojo amžiaus pradžioje. Jai taip pat, po daug metų sunkaus darbo ir taupaus gyvenimo, išsipildė lietuviška svajonė turėti žemės ir namą, kurį galėjo pavadinti savu. 1916 m. spalio mėn. 16 d. mano močiutė paliko savo tetą ir ištekojo už Prano Bužo, jauno lietuvių imigranto. Jie persikėlė į "Calumet" rajoną pietuose. Šitas rajonas tada buvo labai patraulus industrinis ientras, ieškantiems darbų lietuviams. 1900 m. šitas rajonas dar buvo labai

vargingas, daug namų buvo pastatyta liūnuose, bet darbininkų uždarbis buvo net du doleriai į dieną, kas buvo visai neblogai tuo metu.

Šitoje miestelio dalyje mano senelis rado darbą geležinkelio kompanijoje. Penkis metus šeima vargo ir tik 1921 m. jie persikėlė į lietuvių koloniją Roslende. Roslende mano senelis dirbo Pullman geležinkelio bendrovėje. Bružų šeima po keleto metų įsigijo savo nuosavą namą. Namas buvo simbolis atsiektų tikslų ir svajonių išsipildymo. Šitame name 1935 m. sausio mėn. 10 d. gimė mano motina, Ona Bružaitė.

Roslende, mažoje lietuvių kolonijoje, mano mama lankė Visų šventųjų parapijos mokyklą, o vėliau švento Kazimiero Akademiją. Mokyklos stengėsi išmokyti lietuvių istoriją, geografiją ir literatūrą. Suamerikonišmo procesas paveikė mano mamą, kaip ir visus kitus antros kartos Amerikos lietuvius. Jaunimui buvo lengviau priprasti prie amerikoniškų papročių negu tėvams, bet daugumas jaunimo neatsisakė lietuviškos kilmės. Mano mamos namuose niekuomet nebuvo kalbama angliškai. Bružų šeimoje visuomet buvo išlaikoma lietuvių kalba. Mano mama labai didžiavosi lietuvių ir vėliau savo vaikus mokė pirma lietuviškai, o tik po to — amerikoniškai kalbėti.

1961 m. rugsėjo mėn. 16 d. mano motina ištekojo už Alekso Kibarto. Mano tėvas gimė 1931 m. kovo mėn. 22

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Užsakymus, nurodant verpstės numerį, siųsti: STUDIO-D / P.O. Box 515 / Beverly Shores, IN 46301 / USA

verpstės

Vidutinis dydis: 56 x 23 cm (22 x 8 in.)

Drožinėtos medyje pagal originalius muziejinius rinkinius

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

kaina: po US \$45

kaina: po US \$50

lietuvių liaudies meno perlai

d. dideliame ūkyje Tauragėje. Tėvelis atvyko į Ameriką 1949 m., kartu su kitais lietuviams, kurie neturėjo kito pasirinkimo bėgant nuo Sovietų žiaurumo, grėsusio užlieti visą Rytinę Europą Antro pas. karo metu. Šiuo laikotarpiu Lietuva turėjo narsių piliečių, kurie buvo labai tautiškai susipratę. Mat, jie patyrė politinę nepriklausomybę po Pirmojo pasaulinio karo. Tai kada mano tėvas atvyko į Ameriką, jis buvo pasiilgęs ne tik šeimos ar grupės artimų draugų, jis taip pat buvo pasiilgęs savo pavergtos tėvynės, kuri taip greitai prarado savo laisvę. Šitas ilgesys ir meilė Lietuvai buvo man įdiegta, kada aš gimiau 1962 m. spalio mėn. 20 d. Dabar aš esu trečios kartos Amerikos lietuvis.

Kai aš pažvelgiu į tai, ką parašiau, aš tada suprantu kokia graži, ir turtinga prigimtis buvo man padovano-ta. Aš turiu sakyti, kad tai buvo dovana, nes tai ne mano, o mano senelių nuopelnas, kad jie stengėsi išlaikyti tautiškumą ir jo vertybes, naujoje svetimoje žemėje, kur galima lengvai nuskesti tarp svetimų tautybių.

Mano močiutė, atvykusi į šią šalį atsinešė savo svajones ir pasisekimus, bet

svarbiausia ji atsinešė dalį Lietuvos. Ji svetimose šalyse pasėjo savo tautos sėklą ir ją prižiūrėjo, saugojo bei globojo iki pražydo į gražią gėlę. Kai pražydėjo, ji abiems savo vaikams įteikė po vieną žiedą. Mano tėvai stropiai saugojo tuos brangius žiedus. Dabar aš savo rankose jų laikau, dovana — mano prosenelių man palikta.

Dabar atėjo laikas, kada aš turiu pasirinkti: ar aš noriu išlaikyti savo lietuvių, ar leisti jei nuvysti. Jei aš pasirinksiu ją išlaikyti, žinau, kad bus laba sunkus uždavinys. Nes labai lengva pagalvoti: kodėl man turi rūpėti toks mažas, kraš-

tas už geležinės sienos. Aš gyva esu čia, dabar, tai kam man rūpintis tuo, kad mano seneliai ir tėvas atvyko iš Lietuvos. Tačiau yra svarbu. Aš esu toks žmogus, koks esu tik dėl to gilaus senelių tautiškumo, mano šeimos, draugų ir tos lietuviškos aplinkos, kuri mane čia apsupa. Kai užėina momentai, kai suabejoju, kažkas giliai širdyje man vos girdimai pasako: — pagalvok, gal kada nors Lietuva vėl bus laisva...

Skaitykite ir platinkite
D I R V A

BLAHA • CHIARA • DARGIS • DEGUTIS • IGNAS • KEZYS
LINGERTAITIS • PALUBINSKIENE • PETRIKONIS • RIMAS • SILGALIENE
SHUKYS • VASKYS • VENCLAUSKAS • ZOTOVIENE • ZUMBAKIENE

KVIEČIAME APLANKYTI

AMBER STUDIOS, INC.

GINTARO GALERIJA

505 EAST 185 STREET
CLEVELAND, OHIO 44119
TEL. 216/531-3500

Proistoriko Jono Puzino nueitas mokslo kelias

Dr. Juozas Jakštas

2. Nuo istorijos į proistorę

Puzinui, pasižymėjusiam istorinėmis studijomis, Kauno muziejaus tvarkymu pasitaikė proga pabendrauti su prezidentu A. Smetona, visuomet gyvai besirūpinusiu lituanistinėmis mokslais. Smetonai prireikė Puzino talkos pradėjus ruošti savo raštų leidimą jo specifinei rytų aukštaičių tarmei patikslinti. Mat, Puzinas ir Smetona buvo bendros tarmės kaimynai - Puzinas deltuviškis, Smetona leniškis.

Bendraudami išsikalbėjo apie Lietuvos proistorinius mokslus ir prezidentas įsitikino, kad jis galėtų būti tu mūsų apleistų mokslų puoselėtojas, jei išsivintų jų pagrindus. Prezidentas pasiūlė jam vykti į užsienį studijuoti su išrūpinta švietimo ministerijos stipendija. Tad Puzinas ir išvyko 1930 m. studijuoti proistorės, geriau sakant archeologijos, į Heidelbergą. Ketverių metų studijas vainikavo daktaro laipsniu, parašęs disertaciją 'Proistoriniai tyrinėjimai ir tautinė samonė Lietuvoje' 1935 metais.

Nuo šio laiko Puzinas visai atsidėjo proistorės mokslui. Jis buvo paskirtas vyresniuoju asistentu etnikos katedroje, Vytauto D. kultūros muziejaus proistorinio skyriaus vedėju ir archeologinių kasinėjimų vadovu. Nuostabus darbtumas ir savitvarda įgalino jį imtis plunksnos rašyti proistoriniais klausimais ir aprašinėti savo vestų archeologinių tyrinėjimų duomenis.

Dar studijuodamas (1931) Puzinas paskelbė tarsi programinį straipsnį, sekdamas savo mentoriaus prof. E. Wahles mokslu. Jis tarp ko kito rašė: 'Proistoriko uždavinys yra ne tik tirti atskiri senovės paminklais, nustatyti jų chronologiją, bet taip pat stengtis kad būtų plačiau atskleisti proistorinių laikų žmogaus dvasinis gyvenimas, to gyvenimo raida, ūkio santvarka, bendruomeniniai ir politiniai santykiai ir t.t. Radiniai yra priemonė šiam tikslui siekti, bet ne siaurų tipologinių studijų objektas' (1, p. 261). Tuo tikslu vedinas Puzinas ir vykdė archeologinius tyrinėjimus nuo 1935 metų.

Nebūtų Puzinas buvęs pradžioje istoriku, jei pasinešęs į archeologiją nebūtų pradėjęs nuo istorijos. Štai jis, kaip archeologas, rašo pirmą ilgą straipsnį: 'Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje XIX a. gale - XX a. pradžioje' (1935). Pradėjo nuo rusų archeologinių tyrinėjimų, vykdytų net Petro D. laikais, ir gan smulkiai išdėstė jų darbus Lietuvoje. Nuo rusų perėjo prie lenkų tyrinėtojų ir po to - prie lietu-

vių. Šių tyrinėjimus dėsto ryšium su Lietuvių Mokslo draugijos įsteigimu. Baigdamas paminėjo lenkų įkurtą Mokslo bičiulio draugijos įsteigimą su archeologiniu skyriumi ir net rusų panašią draugiją Gardinė. Šis pirmas archeologinis straipsnis perdėms dalykiškai parašytas su gausiais šaltiniais ir literatūra.

Po archeologijos istorijos Puzinas parengė straipsnį apie seniausią proistorės laikmetį su reikšminga antrašte 'Poleidinio Lietuvos gyventojų kultūra' (1935). Nepaprastai patrauklus įtaigojantis straipsnis. Pradedama nuo paskutinių ledynų laikų ir rodoma, kaip 'bejausmė amžina gamta (Puškinio žodžiais tariant) žaidė tūkstančius metų mūsų žemyn, kol susidarė maždaug dabartinis žemės paviršius. Atsirado flora, fauna ir iš pietinių sričių atslinko žmogus mezolitiniam (viduriniam akmens) amžiuje (10,000-5,000 m. pr. Kr.)'. Mūsų archeologas suregistravo žmogaus buvimo pėdsakus kauliniais ir raginiais gaminiais. Gausios patiekto radinių vietos Lietuvoje ir patys gaminiai rodo autorių buvus plačiai apsiskaičius archeologinėje literatūroje.

Sio aptarto straipsnio tęsinio galima laikyti straipsnį 'Mūsų prosenovės kultūros taku' (1937). Straipsnis skirtas žmogaus gyvenimui nuo senojo akmens amžiaus iki 'istorijos prieangio' pavaizduoti. Čia jau autorius kalba apie baltų protautę, atseit, mūsų tautos pradžią. Straipsnis baigiamas kliudžius istorinius laikus. 'Lietuviai atsidūrė istorijos prieangyje - jau buvo gerokai apsitvarkę. Savo tautos meilės ir laisvės jausmas buvo gilių amžių išugdytas. Apie lietuvių atsparumą puikiai kalba beveik du amžius trukusios kovos su vokiečių ordinu' (1290).

Po plačiai aprašyto akmens amžiaus, Puzinas labai dalykiškai išdėstė žalvario amžių. Teikiama daugybė radinių, kas rodo autorių esant platų tyrinėtoją, gebanti sukaupiti gausią medžiagą. Panašus ir geležies amžiaus dėstymas. Paskutinėje naujojo geležies amžiaus fazėje (8,000-1,250 m. po Kr.), autorius pastebėjo skirtingas kultūrines grupes, jo nuomone, priskirtinas atskiroms kiltims. Jos išryškėjusios jau istorinių laikų angonoje.

Pravartu priminti Puzino straipsnį - "Aušros" laikotarpio archeologija" (1935). Tame straipsnyje tik paskutiniame puslapyje užsimenama apie archeologiją ir tai tik bendrybėmis. Šiaip visas

straipsnis skirtas pabrėžti 'Aušros' siektam tikslui, kaip autoriaus išsireikšta: 'užžiebtį lietuvių tautinio judėjimo liepsną ir uždegti užšalusias lietuvių širdis tėvynės meile' (1, p. 344). Straipsnis parašytas, rodos, naudojantis 'Aušros' komplektu, nors tuo metu jis visuomenei nebuvo žinomas. Nebent Kauno muziejus jį turėjo.

Nuo 1935 m. Puzinas vadovavo ne vieno kapinyno kasinėjimams. Vadovaudamas jis, atrodo, vedė kasinėjimų dienoraščius, kur smulkiai aprašinėjo radinius. Iš dienoraščių bus sudaryti du straipsniai: 'Dvigubas IV a. kapas surastas Veršvuose' (1941) ir 'Anks-tyvojo geležies amžiaus kapas surastas Kurmaičiuose' (1941). Jie pagrindiniai aprašyti ir su-registruoti jų gausūs radiniai, tarp jų Kurmaičiuose atrastos romėniškos monetos. O straipsniu 'Lietuvos kapinynams prašnekus', Puzinas davė 1937 m. tyrinėjimų apyskaitą ir surašė 6 kapinynus su jų radiniais. Pirmas aprašytas Apilties piliakalnio tyrinėjimai (1934). Jis papildė gen. Nagevičiaus pradėtą tyrimą.

Pažymėtinos ir Puzino duotos biografijos trijų Lietuvos proistorikų: Teodoro Narbuto, Liudviko Kšyvieckio ir Tado Daugirdo. Smulkiai aptasakotas jų gyvenimas ir įvertinti darbai, ypač piliakalnių tyrime.

Būdamas pirmaujantis proistorikas, Puzinas atstovavo naujam Lietuvos mokslui ir užsienio santykiuose. Jis dalyvavo tarptautiniuose proistorikų bei archeologų suvažiavimuose Osloje (1936) ir Rygoje, kur skaitė paskaitą apie Lietuvos archeologinius tyrinėjimus. Be to, jis paskelbė mokslinius straipsnius savo mokytojo prof. E. Wahles festšrifte ir Lietuvoje parašytame vokiškame leidinyje studiją apie Lietuvos proistorę.

Pagaliau Puzinas vainikavo savo kelių metų proistorinio tyrinėjimo darbą pagrindinai, dalykiškai parašyta plačia studija: 'Naujausių proistorinių tyrinėjimų duomenys' (Senovė 1, 1938). Studija -- jo habilitacinis darbas. Humanitarinių mokslų taryba ją aukštai vertino ir suteikė autoriui extraordinarinio profesoriaus laipsnį.

Prof. Puzinas, tapęs nuo antro Nepriklausomybės dešimtmečio Lietuvos archeologijos mokslo pionierium, nebuvo užsidaręs, kabinetinis mokslininkas. Jis populiarino archeologijos mokslą, gretindamas su istorija, kultūra. Išpūdingai kalbėjo jis pradėdamas straipsnį 'Mūsų prosenovės kul-

Prof. dr. Jonas Puzinas

tūros taku' (1937): 'Norėdami labiau išgilinti į mūsų kultūros raidą ir jos pradus, turime mesti žvilgsnį į proistorinius laikus. Lietuvių kultūra ir lietuvių tautos gyvenimas pažintinas ne tik iš istorinių šaltinių ... bet taip pat ir iš tiesioginių mūsų sentėvių kultūros palaikų, įvairiausių radinių' (1, 281). Su optimizmu pradėjo Puzinas rausti Lietuvos proistorės dirvonus, kaip rodo jo vienas 1934 m. paskelbtas dviejų dailininkų paveikslų palyginimas:

'Putna nupiešė paveikslą pilną resignacijos, o Zmuidzina- vičius -- džiaugsmo vilties! Viduryje ežero matyti sala su pilies griuvėsiais iš senų garbin- gų praeities laikų. Paežerėje, prie pilkapio sėdi galva apgau busi, liūdinti moteris, o čia pat paremtas sudaužytas Lie- tuvos Vytis. Tamsios spalvos, klaiki aplinkuma. Visai kas kita gi Zmuidzina vičiaus pa- veiksle. Lietuviško krašto kampelyje guli tarp liūdinčių beržų senas romantiškas kapi- nynas. Meniški kryžiai puošia mirusiųjų poilsio vietą. Bet čia palaidoti paskiri asmenys, ne visa lietuvių tauta. Nors liūdesys gaubia tą kraštą, nors

beržai svyrūnėliai dar tebe- verkia nuleidę šakas, tačiau tolumoje žydriam spindesį iš- kyla Lietuvos Vytis lemiamai kovai. Jis laimėjo. Lietuvių tauta dar turėjo ketverius me- tus iškentėti karo žiaurumus. Bet štai ateina 1918 metai. Šimtmetis lietuvių sapnas iš- sipildo. Krašte prasideda nau- jas gyvenimas. Ir Lietuvos ar- cheologijos mokslas pradeda žengti naujais keliais.' (1, 222) Su tokiu optimizmu apibū- dino Puzinas pradėtą naują archeologijos mokslo kelią. De- ja, neilgai jam buvo lemta žengti juo. Gal jo paties vado- vautų ir aprašytų Veršvų ir Kamaičių kapinynų kasinėjimų straipsniai buvo paskuti- niai paskelbti Lietuvoje 1941- 1942 metais. Po to sekė var- ganos tremties dienos, kada mokslininkas buvo atplėštas nuo savo dirvos, kurią jis pasi- aukojęs kultivavo.

(Bus daugiau)

PLANT MANAGER

Expanding company looking for good person to take charge of plastic blow molding plant. Must be experienced in all phases of blow molding, polyethylene and PVC containers. Send resume and salary requirements to: RIMCON DIV., RING CAN CORP., 2454 HUBBARD AVE., DECATUR, ILL. 62526. (33-39)

BALFAS ŠIAIS METAIS ŠVENČIA 40 METŲ VEIKLOS SUKAKTĮ.

Šį minėjimą apvainikuosime rudens vajumi — Arti- mo meilės didžiaja demonstracija. Balso rėmėjai ta pro- ga skelbia šūkio konkursą. Pirmoji premija 50 dol., an- troji — 30 dol., trečioji — 20 dol. Šūkių prašome siųsti nustatyta konkursams tvarka: su šūkiu, atskirame voke parašykite savo pavardę ir adresą. Šūkius prašome at- siųsti iki š.m. rugsėjo 15 d. šiuo adresu:

BALFAS — Šūkio Konkursas, 2558 W. 69th St., Chicago, IL 60629

Prie poeto Antano Miškinio paveikslo

Liudas Dovydenas

Balys Gražulis taikliai rašytojo žodžiu spalvingai parašė apie Antaną Miškinį (Dirva, Nr. 29). Apdairiu kuklumu Balys Gražulis rašo: 'Kelios detalės Antano Miškinio portretui'. Tegu tai bus detalės. Tos detalės vaizdingai praturtina jau kitų rašytojų pieštą Antano Miškinio portretą ir, jau nebe detalių svarumu, atskleidžia mūsų didelio poeto veidą, sielos užteklius ir dar daugiau.

Kelias pastabas bandysiu pritaikyti.

Balys Gražulis rašo: 'Antanas Miškinis prieš pirmąjį bolševikmetį ir jo metu dirbo Kauno radiofono literatūros skyriuje. Bolševikus iš Lietuvos išvijo jis ir vėl grįžo ten dirbti vyresniojo redaktoriaus. Be Antano, literatūros skyriuje dar dirbo poetas Jonas Greičiūnas ir aš, o jaunimo programą vedė jaunas poetas Algirdas Griškėnas'. Toliau B. Gražulis rašo: 'Nežinia kodėl jis pasitraukė iš radiofono. Jis sakė esąs mokykloje labiau reikalingas. Taigi, neva patriojintės pareigos vedamas išėjo. Tačiau aš spėju, kad tai buvo idėjinis priešų, fanatiškų patrijų išteriozuotas'.

Nereikėjo ilgesnės citatos - užteko 'fanatiškų patrijų išteriozuotas' - Antaną Miškinį išguiti iš radiofono.

Ne kartą man visu miškininku nuoširdumu Antanas Miškinis skundėsi, kaip jam buvę griaudžiai sunku palikti atsakingą darbą ir šaunius vyrus; su jais dirbti buvęs vienas malonumas, nes visi suprato kad

ir nacinė okupacija verš veržles ir reikalaus lietuviškus uždavinius nustumti už nacinės ideologijos nugaros.

Tuoj po pirmosios Liaudies seimo sesijos, sutikęs Antanas Miškinis paklausė: 'Ar yra vilties?' 'Kaip teatro spektaklis - vaidyba, kaip valstybinis aktas - Lietuvos laidotuvės' - atsakiau.

Pirmojo bolševikmečio dienose ir nuotykiuose, lygiai ir nacinės metuose buvom atviri, artimi. Pasitikėjau Antanu Miškinu, manau, jis neliko skolingas, kai pasakojo telefoninį terorą: 'Sėdi ir virpa širdis... telefonas! Ar tau, ar Greičiūnui, ar - radiofono?' Cia tegu kalba Balys Gražulis: 'Bolševikams išbėgus prasidėjo teroras telefonu... atsiliepus kažkas klausia: "Ar čia tautos išdaviko rezidencija?" Arba - "Aš tik norėjau tautos išdaviko balsą išgirsti".'

Taip kalba Balys Gražulis apie Joną Greičiūną, ką lygiai taip man pasakojo Antanas Miškinis. Žmona pradėjusi sirgti nemigu. Net gatvėje sutikta kažin kokia ponija Antanui Miškinui iškošusi per dantis: 'Išdavikas!'

Ir nutaręs palikti mielus bendradarbius, radiofoną. gimnazijos mokytojų buvę užtektinai, bet radiofone - 'Kita daina, kita tūravonė', man pasakė Antanas. Dar prieš pasitraukiant iš radiofono, A. Miškinis sutiko mane Laisvės alėjoje, kaip buvom sutarę, paklausti: ką aš daryčiau tokioj 'košelienuj' (tai Antano žodis). Maniau tada, ir dabar nepajėgiu netikėti: buvo visokių

tos 'košelienuj' gamintojų - vie ni veržėsi į postus, kiti sąskaitas suvedinėjo, tretis (o buvo ir tokių!) Trečiojo reicho pergale regėdami už trečios aukštumėlės... Buvo pavojingų karjeristų, be nuodėmės, tobulu tikėjimu 'išsilaikėm švarūs' bolševikmečiu, nes Dievas vedė už rankos, patriotizmas saule spindėjo. Tai buvo negavę progos užimti vietų (nes vietų buvo permažai), gal ir dirbę su NKVD - pranešėju, slapty agentų nemažas būrys. Jie nežinojo kas atsitiko su NKVD slaptais sąrašais... Jiems telioko karštas 'patriotizmo' demonstravimas, visai puolant įžymesnius. Jie skambino telefonais, gatvėse užpuolė, koneveikė kuo nors pasireiškusius bolševikmečiu, didžiavosi išlikę pavasarininkais, ateitininkais, šauliais, Dievo neapleidusiais... Tautininkais dėtis nebuvo labai madinga, nes tautininkai 'išdavė tėvynę, negynė, Smetona pabėgo'. Netoli bolševikmečio talkininkų stovėjo ir tautininkai. Antanas Miškinis, girdi, buvo arti tautininkų, mat parašė jauniesiems ūkininkams giesmę ir... bolševikų konkurse dalyvavo. Kaip galėjo pakeisti Antaną Miškinį geras 'patriotas' ir visai švarus 'katalikas'?

Kiek pertoli nubridau. Ilgos istorijos, painus daugianytis audimas... smerkti buvo patogiu, atleisti - išdavystė.

Patariu Antanui Miškinui likti radiofone. Antanas Miškinis, Laisvės alėjos gale arti Savanorių plento, prisipažino: 'Grišiu Juknėnuosna šieno pauti! Tegu tada atsigrąžina...'

Numaniau kas dėjos kaime. Kaime, sakykim, Kupiškio apylinkėje vokiečiai, atsibastę lyg tai Vokietijos komunistas-persekiojotasis, skerdė šimtais lietuvių. Ir kas tik į jį gauja papuolė. Krauju plovė apylinkę, kol mūsiškis Saugumas ir iš Kauno nuvykę sutramdė. Kas žino, tasai Werner Loewe ar panašus bene bus buvęs nacių iš anksto įbloktas sukelti mūmyse tarpusavio žudynes? Kaip Grybo, Montvilos, Didžiulytės, Bulotos ir kitų mirtimis stengėsi įrodyti, koks biaušus bolševizmas ir koks patriotiškas Tretysis reichas... Spėliojom abu su Antanu Miškinu. Tiek klausimų, o tiek mažai atsakymų! Ir dabar. O ką bekalbėti tų dienų, naktų vardu?

Antanas Miškinis buvo atsargos leitenantas. Nepasakyčiau jam generolas Galvydis-Bykauskas, kad 'žmogus be kara maksla - tai karve'. Juokai juokais, Antanas Miškinis buvo gerokai - ar gyresis, ar tikrai - išgilinges: 'Perkrintau generolą Clausevitz nuo a iki z!' Karo mokykloje generolas Zinkevičius pataręs jam perskaityti istoriją apie maršalą Kutuzovą - tai atsitraukimo ir partizaninio karo pavyzdžiai. Ir Antanas Miškinis išvalgiai pramatė ateitį: rudųjų ir rau-

KOVA UŽ SPAUDĄ (2)

JUOZAS ŽYGAS

Atsirado žmonės idealistai, kurie nežiūrint jokios rizikos užsiėmė knygų gabenimu, tokie įėjo į mūsų istoriją knygnešių vardu.

"Iš Valančiaus knygnešių kai kurie mums yra žinomi: buvę tai: Raguvos (Pan. ap.) seniūnijos valstietis Stasys Račiukas, Raseinių ap. bajoras Simonas Kulakauskas; jiedu 1871 m. ištremti į Sibirą; valstietis Rukuiža, Jurgis Bieliakas Bielinis ir Julius Steponkevičius iš Lietuvos. Jie nešiodavę į Tilžę Valančiaus rankraščius, pinigus už spausdinamas ten knygas, parnešdavo knygų ir t.t. Šie keturi vyrai, arba kai kurie iš jų šį darbą dirbę betarpiškai su Valančium. Be ne ir bus tai mūsų pirmieji knygnešiai. Iš Valančiaus gadynės mums žinomi ir kiti knygnešiai bei knygų platintojai, bet ar jie buvo betarpiškai Valančiaus knygnešiais - mums tai nežinoma. Tačiau ir jie darbą darę neabejotinai paties vyskupo betarpiškai ar kitų įkvėpti.

Valančiaus knygnešiai besidarbuodami susilaukė "Aušros" ir žinoma, naujų knygnešių. Taigi knygnešystė be jokios pertraukos tęsėsi nuo Valančiaus laikų iki spaudos atgavimo. (P. RUSECKAS, KNYGNEŠYS psl. 7).

Knygoms pradėjus plūsti į kraštą, caro valdžia susirūpino ir pradėjo aiškinimą bei persekiojimą. Policijai pradėjus aiškinti, atsiradus lietuvių tarpe informatorių ir išdavikų, policija teisingai nustatė, kad vyriausias organizatorius yra vysk. M. Valančius. Tačiau jokių įrodymų neturėjo, padarius jo bute kratą - taip pat jokių įrodymų nerado. Tad turėjo tik įtarimus, bet bylos kelti negalėjo.

Kova už savo spaudą pareikalavo daug aukų, prasidėjo areštai ir tremimai. Pirmoji auka buvo knygnešė ir knygų platintoja Karolina Lačiauskaitė, kuri buvo areštuota Gruzdžiuose 1869 m. Po to sekė pirmoji didesnė byla 1870-71 m. buvo teisiami 9 kunigai, vienas valstietis ir vienas bajoras (jau minėti Račiukas ir Kulakauskas). Jie buvo kaltinami, kad būdami Valančiaus suagituoti jie gabeno ir platino knygas. Šios bylos pasėkoje 8-ni iš jų buvo išsiųsti į Sibirą ar Rusijos šiaurę.

Spaudos draudimui besitęsiant į areštuotų ar ištremtų vietą, stodavo nauji

donų imperikalizmo susidūrimą mūsų padaržėje ir prie slenksčio. (Bus daugiau)

kovotojai ir pasipriešinimas įgavo daugiau organizuotą formą. Taip pat buvo įsigyta patyrimo ir praktikos kaip tą kovą vesti. Leidžiamųjų knygų skaičius beveik kasmet didėjo ir buvo išmokta jas masiniai per sieną pergabenti.

Knygnešiai ir jų talkininkai pradėjo organizuotis į savo rūšies draugijas ar sambūrius. Buvo pasidalinama darbo barais ar rajonais. Pačiu knygų platiniu daugiausia užsiimdavo škaplierninkai - bagamazininkai. Apie tas knygnešių organizacijas mažai žinių tėra išlikę, tėra žinomi kai kurių vardai: Nemunėlio ir Apaščios Susivienijimas, Akstinas, Artojų Draugystė, Atžala, Aušrinė ir daug kitų. Pati didžiausia ir veikliausia buvo suorganizuota Panevėžio aps. Garšvių kaime 1885 m. Jos organizatoriai buvo Bielinis, Bružas, Ladukas ir kiti knygnešiai. Ši organizacija veikė labai sėkmingai apie dešimtį metų. Apie jos nepaprastą sėkmingumą gali paliudyti faktas, kad net rinko spaudai prenumeratorius ir tvarkingai spaudą pristatydavo.

Į šią kovą už savo spaudą įsijungė ir išeivijos lietuviai. Amerikos lietuviai pradėjo knygų spausdinimą ir įvairiais būdais jų siuntimą į Lietuvą. Pagal Vaclovo Biržiškos surinktas žinias Amerikoje nuo 1875 m. iki spaudos draudimo atšaukimo buvo apytikriai išleista 721 knyga. Amerikoje spausdintos knygos didžiūmoje buvo ne brošiūrėlių formato, taip pat jos buvo grynai tik religinio turinio. Prūsų Lietuvoje nuo 1865 m. ligi spaudos atgavimo buvo atspausdinta 1422 knygos.

Kovos pradžioje tebuvo religinis motyvas, beveik jokių tautinių pradų dar nebuvo. Pradėjus leisti "Aušrą" tie tautiniai pradai jau pradėjo reikštis. Iš pradžių labai nežymiai ir nedrąsiai, bet šalia religinių pradų atsirasti ir tautiniai motyvai.

(Bus daugiau)

OWNER OPERATORS WANTED

To pull company furnished trailers operating in 9 mid-western states and paying 65% with 12% fuel surcharge. Two way freight and have Michigan terminal. Please call 800-323-5759 or 312-689-1800 ask for ROY. (33-36)

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPIST/STAFF RESPIRATORY THERAPY TECHNICIAN

To work and live in small congenial community and a 91 bed expanding non profit community hospital. Will accept new graduate. Progressive community hospital currently in building program to add 30 beds. Apply call or write: FAUQUIER HOSPITAL, 330 Hospital Drive, Warrenton, Va. 22186, 703-347-2550. E.O.E. (33-39)

"Amber Holidays"

1984 M. EKSKURSIJOS ! LIETUVA

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Dar yra vietų šiose grupėse:

rugsėjo 17 — \$1127.00 spalio 3 — \$1268.00
rugsėjo 26 — \$1142.00 gruodžio 26 — \$1247.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai — Vilnius, Ryga, Talinas, Maskva, Leningradas.

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

[staigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

Keli klausimai strategams Skaitytojo laiškas

Drąsa, narsumas ir pergales garbė mane jau nuo vaikystės dienų nepaprastai žavėjo. Ypač tokie įvykiai, kur mažesnis, silpnesnis ir gudresnis nugalė stipresnį ir kvailesnį. Dėl to užsimėręs įsivaizduodavau, kaip tenai menkas biblinis žydelis Dovydas nutrenkė milžiną filistinietį Galijotą, tik skėlęs jam akmeniu į tarpuragę - ir izraelitai laimėjo karą. Paskui akyse pakartotinai išryškėdavo paveikslėliuose matytas raitas šv. Jurgis, pergalingai dzida duriantis milžinišką, liepsnomis spjau-dantį smaką. Prisimindavau dar ir skaitytus pasakojimus, kaip išgarsėjęs japonų samurajus Koto kardu nukirsdavo net septynias tokio pat drakono galvas -- ir tada labai liūdėdavau, kad aš nebuvau nei Dovydas, nei šv. Jurgis, ir nei tas narsusis samurajus, o taip pat nebuvo man ir tokių progų pasireikšti.

Bet dabar, perskaitęs 'Tėviš kės Žiburiuose' dr. Adolfo Damušio straipsnį, kuriame jis, polemizuodamas su LLKS veikėjais, tarp kitko pamini ir keltą nuostabesnių istorinių faktų, supratau, kad ir mes jau buvome visai netoli panašių didelių įvykių.

Jis atskleidžia, kad vokiečių okupacijos metu šalia Vietinės rinktinės jau buvo pradėta organizuoti Tėvynės sauga, kuri būtų sutelkusi net 80,000 vyrų armiją. O tada -- 'Vietinė rinktinė su visu štabu, visu kitu vadovaujančiu kolektyvu ir su pilnai organizuota Tėvynės sauga būtų išlikusi atlikti uždaviniui, kuriam iš tikrųjų ruošėsi.' O tas uždavinys -- 'neįsileisti Sovietų Sąjungos kariuomenės į Baltijos valstybių

teritoriją'. Be to, gerbiamas daktaras, atrodo, ir dabar dar mano, kad 'toks mūsų drąsus ir ryžtingas pasipriešinimas būtų nuskambėjęs visame pasaulyje ... Tuo būdu būtume sulaukę užtaro ir pagalbos'. Ir mums betrukę tik solidarumo.

Vadinasi, net šiandien, žvelgiant į tuos laikus jau iš istorinės perspektyvos, dar tikima, kad mūsų 80,000 vyrų be tankų ir aviacijos būtų prie Lietuvos sienų beveik sutriuškinę Amerikos ginkluojamas milijonines sovietų armijas, kurios paskui užėmė ne tik Berlyną, bet okupavo ir visą Rytų Europą. Tai labai žavul!

Bet dabar, sumažėjus mano narsumui, po laiko svarstydamas temą, kas buvo ir kas būtų buvę, jeigu ..., norėčiau pa-prašyti aiškiaregių mūsų politinės ir karinės strategijos planotojų dar kelių paaiškinimų.

1. Kas būtų buvę, jeigu mes, tada geriau ginkluoti negu vietinė rinktinė ir Sauga, būtume pasipriešinę Hitleriui, kai jis grobė iš mūsų Klaipėdą?
2. Kokiu laimėjimu būtų baigęsis mūsų karas su sovietais, 1940 m. atmetus jų ultimatumą?
3. Gal ir dr. A. Damušis galėtų tiksliau paaiškinti, kaip mes ten būtume pakreipę skirtingą vaga nelaimingą Rytų Europos istoriją, jeigu, patarnaudami aliantams, 1944m. būtume pradėję mušti iš Lietuvos besitraukiančius vokiečius ir, gindamiesi, kartu čia pat į Lietuvą besiveržiančius sovietus?
4. Ar tikrai būtume sulau-

kę daugiau Vakarų paramos, negu jos sulaukė Varšuvos sukilime vokiečių žudomi lenkai?

5. Be to, iš 3 milijonų mūsų tautos, po visų tų žygių, ar tikrai bent aš būčiau išlikęs gyvas, pasislėpęs Zuvinto paliose?

Pats nerasdamas į šiuos ir panašius klausimus optimistinio atsakymo, pastaruoju metu pradėjau žavėtis net visiškai nedidvyriška Afrikos mėsėdžių skruzdėlių strategija, kurios, tyliai sulindusios į miegančio liūto ausį pragraužia jįs būgnelį, išigrežia į smegenis ir nudvėsina net milijonus kartų už jas didesnį žvėrių karalių. O gal toks kovos būdas geriau tiktų ir mūsų reikalui?

Trumparegis ir tamsiaregis

Vaclovas Stupeika
Chicago, Ill.

LAISVOJI TRIBŪNA

Kas yra patriotas ir kas išdavikas?

Kadangi dėl vadinamojo 'kultūrinio bendravimo' su okup. Lietuva kyla daug nesusipratimų, griežtos linijos tautietis Vytautas Jonas Kal-tanavičius atsiuntė mums iš Los Angeles savo suformuluotus patriotinio ir išdavikiško elgesio paragrafus, pagal kuriuos, jo siūlymu, turėtų kiekvienas orientuoti savo veiksmus ir normuoti savo veiklą.

Nors mes ir ne su visais jo 'punktai sakymų' sutinkame, bet, gerbdami žodžio ir minties laisvę, vis tiek čia juos skelbiame:

- Jeigu per kliūtis ir rizikuodamas nuveži į okup. Lietuvą išeivijoje išspausdintą knygą, esi patriotas.
- Jeigu visiškai tą pačią leidi išspausdinti okup. Lietuvoje, -- išdavikas.
- Jeigu čia skaitai mokslinę temą paskaitą, -- patriotas.
- Jeigu tą pačią skaitai Vilniaus universitete, -- išdavikas
- Jeigu išeivijoje parduodi savo sukurta paveikslą izraelitui, arabui, airiui ar portorikiečiui, -- patriotas.
- Jeigu jį atiduodi okup. Lietuvos meno galerijai, -- išdavikas.
- Jeigu Chicagoje sugrojamą tavo muzikos kūrinys, -- patriotas.
- Jeigu ta pati kompozicija atliekama okup. Lietuvoje, -- išdavikas.
- Jeigu išeivijoje iš plokščių ar per radiją klausaisi okup. Lietuvos dainininkų įdainavimų, -- patriotas.
- Jeigu betarpiškai čia klausaisi jų gastroliniuose koncertuose, -- išdavikas.
- Jeigu priimi iš okupuotos Lietuvos atvykusį giminaitį, aukštą pareigūną ar menininką, -- patriotas.
- Jeigu nuvažiuoji į okup. Lietuvą aplankyti giminii, -- išdavikas.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Gyvenimo olimpiada

A. G.

Gyvenimas -- olimpinės lenktynės:

Visi -- greityn, aukštyn, kur dar nebūta,
Už plojumus -- prie lovio pirmutinis,
Už medalius liežuviu plakam putą,
Ir stadione -- Žemės obuoly --
Pirmyn į sapno laimę atbuli

Pirmyn per galvas prie valdžios bizūno,
Pro kojas -- jei nenugalimos kliūtys,
Pirmyn raiti, apžergę liaudies sūnų,
Jei patogiau, nei pažemėm voliotis,
O prieky Laimės žiburys -- tolyn,
Ir mes -- kvailyn ...

Mums rašo

OLIMPIADA SUGADINO ŽMOGŲ

New Yorko lietuvių kolonijoje jau buvo numatytas atskirai politinei ir kultūrinei veiklai rimtas jaunuolis, kuris turėjo pakeisti senosios kartos veteraną. Deja, grįžęs iš Los Angeles Olimpiados ir dar pamatęs čia puošnų sportininkų pagerbimą, jau pirmame susirinkime pradėjo skelbti erezijas.

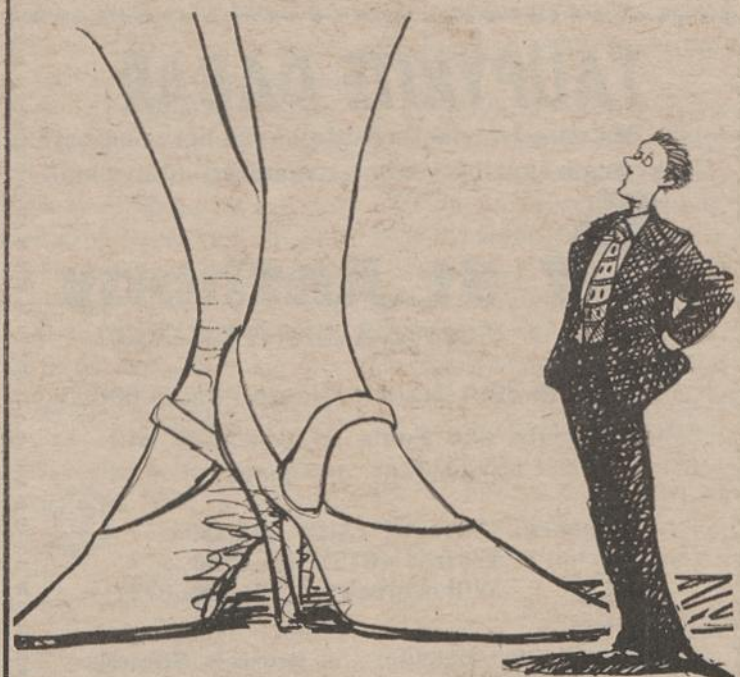
Jo nuomone, tik tamsiausiais viduramžiais žmogaus siekla buvo vertinama aukščiau už kūną, kuris buvęs laikomas tik dvasios kailiniais, pilnais tiek nuodėmių, kiek ir blusų. O dabar jį Olimpiada įtikinu-

si, kad tvirtos rankos ir kojos, kieti kumščiai bei elastingi kitų organų raumenys gali ir mūsų tautai suteikti daugiau naudos, garbės ir garso, negu poezijos miglų pripildyta galva. Juk kam čia esą reikalinga taip ilgai liežuviu įrodinėti mūsų problemas? Trenkei priešininkui plaštaka į ausį -- ir tavo teisybė! Spyrei koja į užpakalį, kad anas paknops-tom pro duris išlėktų -- ir vėl tavo teisybė. Kas esą šiandien atsimena, koks ten tarybinis dainininkas Jaunimo Centre dainavo? Niekas! O tas, kuris tvirta ranka sviedė pro langą akmenį, ir dabar neužmirštamas.

Taip mes ir praradome jauną kandidatą į rimtus veikėjus. Gaila.

Korespondentas

RINKIMINĖ PROBLEMA

RINKEJAS: Balsuoti, ar nebalsuoti?.. Nel! Iš per aukštai iškilusios moters vyrui bus tiek pat naudos, kiek ir iš žirafos, kurios be kopėčių negali nė pabučiuoti.

Iš akmens amžiaus poezijos rinkinio

Daugel akmenų pilkųjų,
O vien šventąjį imu
Ir rašau Tau kietu kūju
Ir karštos širdies ritmu:
O brangiausia Ilgausė,
Amžinai Tave myliu,
Ir, kai šį laiškėlį gausi,
Tiek Tau bučkių, kiek skylių

(Autorius nežinomas)

Prisimenant Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną

(3)

Karolis Milkovaitis

Tad iš nūdienės perspektyvos žiūrėdami į anų dienų įvykius bei politines aplinkybes vėl statykime klausimą: ar galėjo naujasis valstybės prezidentas Antanas Smetona, norėdamas krašte atstatyti ir stabilizuoti tvarką, pasirinkti kokią kitą jo valdžios formą? Sakau — ir esu tikras, kad dauguma klausytojų pritaris, kad negalėjo. Bet gal dar vis yra kitaip galvojančių, tad kad ir jų nuomonė būtų apsvarstyta, panagrinėkime.

Taip, žinoma, jis galėjo įvesti visuotinę diktatūrą, suvaržyti visas laisves ir valdyti, taip sakant, geležine ranka. Po chaotiškų įvykių, pasireikusių prieš gruodžio 17-tą, jis turėjo tam pakankamo pagrindo.

Arba, jis galėjo visai paleisti vadžias, nuvairuoti valstybę į dar didesnę chaosą, privesti tautą prie kruvinų riaušių ir sudaryti dar palankesnes sąlygas Lietuvoje komunizmui įsigalėti.

Bet taip galvodami, mes nesusivokiame tuometinėje padėtyje ir pasimetame kelių valdymo sistemų skalėje. Būdami objektyviai nusiteikę, išvardinkime galimybes ir pažiūrėkime, kokių kelių būtų Lietuva nuėjusi, pasirinkusi:

Ultra dešiniąją diktatūrą, kaip nacizmas? Ar visišką autokratiją? Ar demokratiją? Ar socializmą?

Ar ultra kairiąją diktatūrą — komunizmą?

Abi kraštutines diktatūras: ultra dešiniąją ir ultra kairiąją, žinoma, visi atmetame, sveiko proto žmogus jų nenori. Lieka: autokratija ar socializmas.

Demokratija, pagrindė, nėra smerktina, jeigu ji neiškreipiama ir nefalsifikuojama, nes iš falsifikuotos demokratijos dažniausiai atsiranda socializmas, o iš socializmo — komunizmas.

Gruodžio 17-tos dienos perversmą išsaukę įvykiai ir aklą turėjo įtikinti, kad Lietuvos piliečiai demokratinei valdymo sistemai dar nebuvo priaukę. Pats Antanas Smetona apie demokratiją pareiškė: "Demokratiškai gyventi bei naudotis jos vaisiais reikia išmokti. Tos tiesos dėsnio reikia ieškoti žmogaus sąmonėje, gebančioje skirti, kas yra gera ir kas pikta... Kaip daugumoje Europos valstybių parlamentinio valdymo santvarka neišsilaikė, taip negalėjo išsilaikyti ji ir Lietuvoje". Jam dar reikėjo pridėti, kad to meto sąlygos ir gyventojų mišinys (kalbame apie mažumas), dažnai užsienių finansuojamos ir kiršinamos, demokratijai Lietuvoje įvesti buvo labai nepalankios.

Tad atmetę išvardintas valdymo formas, kaip to meto Lietuvai netinkamas, trumpai žvilgtelėkime ir

Prezidentas Antanas Smetona ir ponis tarp Clevelando lietuvių. Dešinėje stovi K. Karpis, Dirvos leidėjas ir redaktorius.

panagrinėkime, kaip atrodė Antano Smetonos įvestoji.

Sutinkame, kad ji nebuvo perdėm demokratinė, bet ir toli gražu nebuvo autokratinė, nes buvo ministrų taryba, vėliau ir seimas. Lietuvoje visi gyventojai, nežiūrint etninių ar tikybinių skirtumų, naudojami visomis laisvėmis. Žemės reformos įstatymas, daug kam, ypač ponams lenkams dvarininkams nepatikus, buvo palietęs visus didžiuosius dvarininkus vienodai: tiek lenkus, tiek lietuvius. Jokių įstatymų, nukreiptų prieš tautines mažumas. Lietuva, Antanui Smetonai valdant, neleido. Lietuvoje nebuvo jokio antisemitizmo. Viena proga jis pareiškė: "Persekiojami kitataučiai būtų ne tik negarbinga, bet ir neišmintinga. Savųjų kultūros kėlimu, savųjų tautinės sąmonės gaivinimu galima pasiekti daugiau, nekaip kitų žeminimu ir spaudimu". Dar kita proga jis pareiškė: "Kiti rašo ir kalba, kad Lietuvoje nesą laisvės... Pas mus laisvės daugiau karo stoviui esant, nekaip kitur, kur jo nėra. Gal ir per daug. Bet ar išmintinga duoti laisvės visokiems gandams ir šmeižtams, kad jie ardytų gyvenimo tvarką? Laisvė juk reikia mokėti naudotis, reikia žinoti jos ribą". Taigi, čia prezidentas pats pripažįsta, kad jis nepripažįsta nedrausmės, ką patyrė komunistai, degindariai, visoki kriminalistai nusikaltėliai. Bet juk jeigu arklys nesuvaldomas, jis pažabojamas.

Tikiuos, kad visiems pagaliau turi būti aišku, jog Antanas Smetona buvo teisingas valdovas. Ir tikiuos, kad nustatėme, jog Antanas Smetona, savo šviesaus įžvalgumo dėka, įvedė teisingą, tautai ir valstybei netik naudingą, bet reikalingą, būtiną valdymo formą.

Ir tie priekaištingi debesėliai kitaip galvojančių tautiečių širdyse, turėtų išnykti visiems laikams.

Antano Smetonos dar vienas bruožas, kuris parodo, kad jis visur vadovavosi tiesa, yra tas, kad jis buvo taupus valdovas. Būdamas valstybės galva, pavyzdžiui, jis galėjo pasistatyti ir įsitaisyti ištaigingus rūmus — reprezentacinę prezidentūrą, nes esamoji juk buvo statyta caro valdžios izdinei, nors vėliau juose įsikūrė Kauno gubernatorius. Valstybės prezidentūrai jie buvo per kuklūs. Daugelis Lietuvos dvarininkų turėjo žymiai didesnes ir puošnesnes rezidencijas. Prezidentas taip pat neturėjo jokios valdiškos vasaros rezidencijos. Jei būtų norėjęs, jis visa tai galėjo lengvai gauti. Bet jis to atsisakė.

Kodėl Antanas Smetona nesivaikė prabangos? Tegu jis pats į tai atsako:

1936 metais, atidarydamas seimą, jis pasakė: "Pažįstant Lietuvą, jaučiant jos gyvenimo pulsą, kartais reikia susidurti su sunkiai išsprendžiamomis proble-

momis: ieškoti būtinoms išlaidoms snukiai surandamų pajamų. Kaip augas žmogus reikalauja daug maisto, taip jauna valstybė, atsikėlus iš karo griuvėsių, brėsdama ir plėtodama, si, privalo nemaža lėšų. Iš kur jos paimti? Taupumas nėra šykštumas. Svarstant biudžetą, reikia pirmos eilės reikalus skirti nuo ant-raeilių..." Suprantama, kad jam nebuvo privalu taupumo laikytis. Jis galėjo elgtis, kaip nemaža valdovų elgėsi ir elgiasi, ir pasakyti: kas man rūpi kitų reikalai, aprūpinkit mane.

(Bus daugiau)

• PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS prašo-
me kreiptis į ČIPKUS
REALTY, 31715 Vine St.,
Willowick, Ohio 44094. Tel.
943-0910.

WANTED
EXPERIENCED

HVAC
AIR CONDITIONING MECHANICS
IMMEDIATE OPENING FOR APPLI-
CANTS WILLING TO RELOCATE TO
CHARLOTTE, N.C. AND DUTCHES
COUNTY, N.Y. EXPENSES PAID. FIVE
OR MORE YRS. EXPERIENCE OPERA-
TION AND MAINTENANCE REPAIR
OR RECOPI. CHILLERS, CENTRIFUGAL
AND PNEUMATICS
SYSTEMS. CONTACT: TONY LOGUI-
DICE, BETWEEN 9 AM & 3 PM.
(914) 473-2863
OR AFTER 5 PM
(914) 473-3536

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.)

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

FSLC

JOSEPH F. GRIBAUSKAS
EXECUTIVE SECRETARY

Dennis N. Gribauskas
Senor Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

AUDRA
Travel

kviečia keliauti kartu

10 DIENŲ LIETUVOJE

Spalio 2

Gruodžio 19

VIENTOS SAVAITĖS
VILNIUJE

Rugsėjo 10
Spalio 2

Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis.
Kelionės lydimos patyrusių palydovų.

Mūsų istaigoje jūs gausite geriausią patarnavimą:

- sutvarkant dokumentus iškvietimams
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypač gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės nauju adresu:

1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060

Telex 06-986766 TOR

Kelionių istaigos registracijos numeris — 2159872

Savininkė — Audronė Našlėnaitė-Simon

NAUJA MENININKE PASITINKANT

Vytautas Matulionis

Smagu gėrėtis subrendusių menininkų talentais, stebėtis jų technikos ir jausmų junginio išdavomis, bet dar smagiau pasitinkant i profesionalų meno pasaulį pirmus žingsnius žengiantį menininką, užsispyrusiai siekiantį meno aukštybių. Sunkus tai kelias, pilnas visur tykojančių ir kartais dvasią palaužiančių kliūčių, bet kartu ir dosnus skaidriais laimėjimais tiems, kurie to kelio nepabūgsta.

Nepabūgo to kelio ir Laima Sarkaitė, Omahae gimusi dvi dešimtmetė lietuvaitė, kuklių judesių ir dailios sceninės išvaizdos pianistė, kurios rečitalis Cleveland Music School Settlement salėje 1984.VIII.26 sutraukė gal per šimtą klausytojų, amerikiečių ir lietuvių. Rečitalį rengė 'Friends of the Arts' grupė (įkurta 1983.I.17) ir vyko 'Young Artists Series' rėmuose. Pabrėžtina, kad vienas iš šios grupės kūrėjų yra ir Antanas Smetona, mūsų iškilus koncertinis pianistas - mokytojas.

Sis jaunosios pianistės rečitalis - apvainikavimas ilgų metų darbo su įvairiais mokytojais, bevystant jos anksti pastebėtą talentą. Laima yra gavusi daug gražių įvertinimų pripažinimų, stipendijų, dalyvavusi daugelyje varžybų. Ji taip pat buvo atrinkta dalyvauti Jaunųjų Menininkų Koncerte Rocky Ridge Music Center in Estes Park. Vis tai svarbūs muzikiniai kelrodžiai, bylojantieji, kad pianistės talentas buvo ne tik anksti pastebėtas, bet kad jo palaipsniui atskleidimas buvo taip pat su dėmesiu sekamas.

Laimos Sarkaitės talentas daugialypis: ji studijavo taip pat balsą, vaidybą, smuiką, vedė choras ir skambino kanklėmis. Toks talento šakotumas yra labai svarbus galutiniam ir visapusiškam menininko subrendimui. Nežiūrint eilės mokytojų, Laima rado reikalo savo rečitalio programą dar patobulinti Antano Smetonos priežiūroje, šiam tikslui pa-

švėsdama visą vasarą. Tai dar vienas Antano Smetonos mokytojiškų sugebėjimų pripažinimas.

Dviejų dalių rečitalio programa susidėjo iš keturių sunkių, skirtingų nuotaikų bei stiliumų kūrinių. Pirmoje dalyje skambinti šie dalykai: Sonata No. 13 in E-flat Major, Op. 27 No. 1, 'Sonata quasi una Fantasia' - Ludwig van Beethoven (1770-1827); L'Isle Joyeuse (1904) - Claude Debussy (1862-1918); Barcarolle in F-Sharp Major, Op. 60 - Frederic Chopin (1810-1849). Antroje rečitalio dalyje pianistė išpildė pirmąją dalį Piano Concerto No. 1 in B-flat Minor, Op. 23 - Piotr Ilyich Tchaikovsky (1840-1893).

Siame rečitalyje skambinta Beethoveno sonata (kaip ir jo 'Mėnesienos Sonata' - Op. 27, No. 2) buvo paties kompozitoriaus pavadinta 'Sonata quasi una Fantasia' - sonata, beveik fantazija - todėl, kad joje kompozitorius bandė atsiriboti nuo grynai klasikinės sonatos formos. Jau vien sonatos pradėjimas lėtu tempu - Adante - buvo naujovė. Kita naujovė buvo labai laisvas temų įvedimas ir jų išvystymas. Šioje sonatoje pianistės didelės pastangos išryškinti ir išskirtinai muzikiniai apipavidalinti kiekvieną sonatos dalį - buvo pagirtinos. Jos buvo ypač sėkmingos pirmoje (Adante - Allegro - Tempo I), antroje (Allegro molto e vivace) ir ketvirtoje (Allegro vivace) sonatos dalyse. Trečioje dalyje (Adagio con espressione) pasigesta kiek daugiau išraiškos įvairumo. Bendrai, sonata buvo atlikta drausmingai, tiksliai ir, vietomis, gana atsargiai.

L'Isle Joyeuse - vienas iš Debussy, to muzikinių priemonių 'tapytojo', labiausiai jausminių kūrinių, su plačiais užmojais. Tai muzikinis atspindys garsaus Antoine Watteau paveikslo 'Embarquement pour Cythere' ('Išvyka į Cytherę' - originalas Louvre). Tai ne tik muzikinis to paveiks-

lo aprašas, bet ir virtuozinis riešutas pianistams, su orkestriniais tembrais, idomiais ritmais, savo nerūpestingumu bei judrumu grynai Debussy būdo kūrinys, bet ... labai sunkiai įveikiamas. Net ir pats Debussy, rašydamas savo leidėjui kartą prisipažino: 'Viešpatie, kaip sunku (ji) skambinti!'. Vėliau jis vėl išsireiškęs, kad 'L'Isle Joyeuse' išnaudoja visas įmanomas piano savybes 'sugretinant jėgą ir grakštumą'. Tikrai, šis kūrinys reikalauja jėgos ir grakštumo su kaupu. Debussy čia stengiasi ne tik kiek galima tiksliau perduoti Watteau paveikslo įkvėptą vaizdą, bet taip pat pilnai išnaudoti pianą virtuoziniams tikslams. Tai kūrinys apsiaus-

Jauna pianistė Laima Sarkaitė

Laima Sarkaitė ir Antanas Smetona dviem pianiniais atliko Čaikovskio kūrinių. Dešinėje matoma Angelė Karaliūtė.

V. Bacevičiaus nuotr.

tas tipingu Debussy muzikos tviskėjimu.

Jei kai kurie meno kritikai teigia, kad Ciurlionis bandė spalvomis išreikšti muziką, tai šiame kūrinyje Debussy tikrai stengiasi spalvas ir paveikslo nuotaiką išversti į muzikinę kalbą. Liaunose jaunos pianistės rankose šis kūrinys nuskaubė labai spalvingai, tiek nuotaikos, tiek tempo įvairumo, tiek grynai jausminių proveržių bei energijos atžvilgiu. Čia Laima Sarkaitė nesidrovėjo parodyti savo širdį ir pasidalyti jausmais su klausytojais. Šitoks priėjimas prie skambinimo rodo pianistę einant teisingu keliu. Bravo jai, tinkamai supratusiai kompozitoriaus norus!

Sunkiausias egzaminas pianistei šiame rečitalyje buvo Sopeno Barcarolė. Si labai išplėtotą kompoziciją reikalauja didelio pianistiško igudimo. Kartais kiek itališkai skambas, šis kūrinys perdėm alsuoja jausmu. Tai didelėje drobėje pieštas nokturnas; kartais skambantis lyg aimana dingusioms Venecijos grožybėms. Mūsųose, dar ir dabar, yra kai kur galvojama, kad Sopeno kūrinių rašyti lėkštiesiems salioninių dvaro panelių pirštų

pliaukštelėjimams, baltų rožių sidabrinėms akims bežvelgiant pro pravirą vasaros vakaro langą ... Kaip klaidingai Sopenas yra vienas pačių sunkiausių kompozitorių skambinti. Tai vienintelis kompozitorius, kurio beveik visi kūriniai pirmiausiai parašyti pianui. Jie ypatingai reiklūs techniškai ir neatlaidūs tiems, kurių pirštai nepažįsta švelnaus palietimo. Iš kitos pusės, jie reikalauja ir daug jėgos, bet ne šiurkštumo. Savo kūriniuose Sopenas išgavo iki tol nesapnotų spalvų sąskambių ir dinaminį efektą. Jei Straussa valsai skirti pirmiausiai šokiui, tai Sopeno valsai kurti išimtinai klausymui. Sarkaitėi Sopeną skambinant jautėsi lyg kažkoks santūrumas, perdidelis atsiribojimas nuo interpretuojamo kūrinių, ar nevisiškas kūrinio esmės įsisavinimas. O gal tai buvo ne vietoje prasišverbes pianistės igimtas kuklumas?

Antroje rečitalio dalyje pianistė atliko vieną kūrinių: Pirmąją dalį Čaikovskio Piano Concerto No. 1 in B-flat Minor, Op. 23 - vieną pačių žinomiausių piano koncertų, tikruoju parašytą pianui su orkestro palyda. Siame rečitalyje

pianui perrašyta orkestro partiją antruoju pianu atliko Antanas Smetona. Tai Čaikovskio labiausiai 'saulėta' kompozicija - nesuvaldomas veržimasis į džiaugsmą ir laimę - pagrįsta rusų tautinių šokių motyvais ir liaudies dainomis, kurias Čaikovskis sakėsi girdėjęs aklus ukrainiečių elgetas dainuojant. Pirmoji šio koncerto dalis yra pati svarbiausia. Ji ypatingai naujoviška ir labai savita tiek savo muzikinėmis mintimis, tiek jų išdėstymu bei išvystymu. Viena pačių gražiausių koncerto dalių yra pati įžanga, kada orkestras atskleidžia plačiai plaukiančią temą, palydimą galingų piano akordų. Sis koncertas suteikia pianistui daug progų parodyti nežabotus romantinius polėkius, stiprius techninius sugebėjimus. Pianistė šių iššūkių nevengė. Pailnus piano ir 'orkestro' susiklausymo-susigrojo uždavinys pianistės buvo nesunkiai išspręstas. Čia pianistė ypač išryškėjo kaip solistė 'orkestro' fone. Jei įžanginiuose griaudžiančiuose akorduose jai dar trūko jėgos tikrai dideliu išpūdžiui sudaryti, tai ji tą trūkumą pilnai atsverė dideliu susikaupimu, gražiu apipavidalinimu gausių virtuozinių piano solo pasąžų, tiksliais įstojimais ir nepaprastu pirštų miklumu.

Nors jau gražią pažangą padariusi, Laima Sarkaitė dar tebėra bręstanti menininkė. Pasaulyje grožio niekada nebuvo ir nebus per daug, todėl miela, kad i išeivijos lietuvių muzikų tarpą ateina dar viena to grožio nešėja ir, dar mieliau, INSTRUMENTALISTE! Savo tarpe turime nemaža dainininkų, bet instrumentalistai gana reti. Jei ši jaunoji pianistė ir toliau taip atkakliai tobulins savo pasirinktame mene, ji taps sveikintinu įnašu ne tik lietuviškoje, bet ir amerikiečių visuomenėje. Graži Dievo dovana yra, tereikia tik ryžto ir rūpestingos gerų mokytojų priežiūros, kad ta dovana pilnai pražystų.

Laima Sarkaitė (su gėlėmis) po koncerto. Šalia Angelė Karaliūtė, kurios koncertas įvyks rugsėjo 16 d.

V. Bacevičiaus nuotr.

DETROIT

ŠAULIŲ VEIKLA

Svyturio šaulių kuopos rugpiūčio 19 d. suruošta išvyka Pilėnuose buvo sėkminga. Diena buvo graži ir privažiavo daug žmonių. Svečių tarpe buvo Dainavos stovyklos kapelionas prel. P. Celiešius, Sv. Antano parapijos klebonas kun. A. Babonas ir iš Floridos Steponas Lungys.

Atvykusieji buvo gražiai pavašinti ir ne tik gražiai praleido dieną, bet dauguma iš jų namo važiavo ir su laimėta dovana.

Kuopos pirmininkas Bronius Valiukėnas padėkojo šau-

lėms už pagaminimą maisto, iškeptus pyragus, dovanas laimėjimo stalui ir Pilėnų išlaidų kymui įteiktas aukas.

...

St. Butkaus šaulių kuopos rugpiūčio 26 d. surengta išvyka Sofijos ir Adolfo Vasiulių sodyboje irgi buvo sėkminga. Pasitaikė diena graži ir atvažiavo 140 žmonių.

Vytautas Alantas ir Antanas Grinius kalbėjo apie sunkumus sudarant žurnalistų valdybas. V. Alanto nuomone reiktų skyrių laikyti ir apie likvidaciją nekalbėti - Detroito buvo žurnalistų užuomazga ir ją turime tęsti.

Kaip buvo skelbta, išvykos pelnas bus paskirtas svarbiem

reikalams. O kad to pelno daugiau būtų, išvykos rengėjai turėjo laimėjimų stalą, kuriame buvo išdėstytos net 64 dovanos.

Kuopos pirmininkas Vincas Tamošiūnas turėjo įrenges ir parodėlę, kurioje nuotraukomis, medžio drožiniais, audiniais, knygomis bei brošiūromis ženklino šaulių atliktus darbus.

...

Tautos šventės minėjimas įvyks rugsėjo 9 d. Dievo Apvaizdos parapijoje - 10:30 val. mišios ir 12:00 val. minėjimas salėje. Paskaitai pakviestas PLB pirm. V. Kamantas. Meninę dalį atliks Udrių šeimos jaunimas ir jauna dainininkė Vida Duobaitė. Pamaldose organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Rengia LB Detroito apylinkės valdyba.

...

Ziburio lituanistinė mokykla mokslo metus pradeda rugsėjo 8 d. 9 val. ryto Kultūros Centro patalpose.

Norinčius mokyklą lankyti registruoja tėvų komiteto pirmininkė R. Polteraitienė, tel. 464-7898, arba mokyklos vedėja tel. 268-7970.

(a.gr.)

DAINAVA IESKO NUOLATINIO ŪKVEDZIO

Naujai išrinktoji Dainavos jaunimo stovyklos taryba, nutarė ieškoti nuolatinio ūkve-

LATVIAN CLEVELAND CREDIT UNION, INC.

15203 Detroit Ave., Lakewood, Oh. 44107

Jau ketvirtį šimtmečio aptarnaujanti pabaltiečių bendruomenę Ohio valstijoje, mielai kviečia naujus narius, ypatingai lietuvius.

Istaiga atidaryta nuo 5 iki 7 v.v. antradienį, penktadienį ir šeštadienį, nuo 1 iki 3 val. p.p. trečiadienį, tel. 228-1996. Kitu laiku skambinti 486-4310.

Paskolos prasideda nuo 10%, naujų automobilių 12% Indėliai - \$10,000 ir daugiau - neša 10%. Yra nušimčius nešanti čekių sąskaita ir kiti įvairūs patarnavimai.

Visos taupymo sąskaitos yra apdraustos NCUA (National Credit Union Administration). Visi taupytojai iki 55 metų amžiaus gauna nemokamai gyvybės apdraudą iki \$2,000. Vyresni taupytojai gali kvalifikuotis pilnai, ar mažesnei sumai.

Smulki informacija anglų kalboje galima gauti 5-tame Baltų Draugystės Vakare šeštadienį, spalio 13 d. Latvių parapijos salėje.

džio Dainavai prižiūrėti, kuris vasarą-žiemą gyventų stovykloje. Dėl atlyginimo ir kitų sąlygų suinteresuoti prašomi kreiptis į Liną Mikulionį, tel. (313) 561-4008, arba rašyti jam: 23226 Wilson, Dearborn, MI. 48128.

ORGANIZUOJAMA TALKA

Rugsėjo 29-30 dienomis visi kviečiami atvykti į Dainavą talkon, Dainavos paruošimui žiemos sezonui. Tokios talkos būdavo organizuojamos anksčiau ir suvažiuodavo gražus būrys ne tik detroitiečių, bet ir iš kitų vietovių. Vakare po darbo visi pabendraudavo ir pasilinksmindavo, būdavo smagu! Reikia tikėtis, kad detroitiečiai išgirs šį Dainavos vadovybės kvietimą ir vėl bus atgaivinta graži talkos tradicija.

Jonas Urbonas

Mums rašo

LAUKIAME ATSIPRASIMO

Aurelijos Balašaitienės laiškas Dirvai (rūg. 9 d., nr. 30) neturėtų likti balsu tyruose. Privalu imtis labai griežtų priemonių sustabdyti kai kurių lietuvių jaunuolių, net studento vardą turinčių, vandaliskus ir chuliganiškus veiksmus, atliekamus šio krašto didmiščių viešbučiuose. Tautinių, kultūrinių, sportinių ir kitokių masinių lietuvių susibūrimų ar švenčių proga, tuose viešbučiuose grupėmis apsistoja lietuvių išeivijos jaunosios kartos atstovai, būsimieji lietuvių tautos, ir kartu Lietuvos, reprezentantai.

Nesvarbu kuriame didmiestyje -- Chicagoje, Bostone, Toronte ar šią vasarą Clevelande. Čia, tik kelias dienas tebūvodami, tie 'reprezentantai' - žinoma, ne visi - atlieka jau beveik šabloninį vandalizmo 'spektaklį': supiausto ir apteršia brangius kilimus, ištrauko elektros jungiklius, sustabdydami pastate įrengtus keltuvus, kaip cirkininkai supasi ištvėrę brangius kandelabrų-liktorius ir dar kito-

kus 'pokštus' išdarinėja. Kartais viešbučių savininkams prieina net šauktis policijos pagalbos. Atvirkščia prasme - su gailėsčiu tenka konstatuoti - pasitarnauta lietuvių išeivijos, tiek ansktesnės, tiek II-jo Pasaulinio karo pasėkoje į šį kraštą atvykusios, geram ir garbingam vardui. Savo vandaliskais-chuliganiškais veiksmais tokie lietuviai 'cirkininkai' jau beveik yra tiek 'pasitarnavę' lietuviškai išeivijai, kad kai kuriuose S. Amerikos ir Kanados viešbučiuose nebegalės apsistoti ne tik grupės, bet ir pavieniai lietuviai.

Užtenka mums terliotis su tokiais 'cirkininkais' lietuviams jaunuoliais. Jie, atrodo, net lietuviškų laikraščių neskaito, kuriuose jau daug anksčiau jų atlikti 'žygiai' buvo atitinkamai aptarti ir pasmerkti. Jie neklauso savo tėvų, norinčių juos atvesti į padorų jaunuolių kelia.

Niekas negali abejoti, kad anksčiau paminėtų lietuviškų masinių parengimų vadovams o ypatingai besirūpinusiems dalyvių apgyvendinimu bei patalpų suradimu, yra žinomos pavardės tų 'didvyrių'. Jei dar nežinoma -- reikia juos išaiškinti. Tai nėra sunku. Galima.

Kaip tiesiogiai, kartu su visais išeivijos lietuviams dėl tų jaunuolių pasiūlymo garbingo lietuvių vardo suteršimo paliestas, tikiu kad tai turi būti atitaisyta. Siūlau, kad vandalisko pobūdžio veiksmus įvykdę lietuviai jaunuoliai parašytų tų viešbučių savininkams kolektyvų, vardinį atsiprašymo raštą, pasižadėdami ateityje panašių veiksmų nebedaryti.

Antra: tie patys 'cirkininkai' kolektyviai parašo Amerikos ir Kanados lietuviams skirtą atsiprašymo laišką, pažadėdami ateityje panašių 'stukų' nekrėsti ir saugoti iki šiol turėtą gerą ir garbingą lietuvių išeivijos vardą. Tai turėtų būti paskelbta visuose lietuvių išeivijos laikraščiuose.

Jurgis Jašinskas
Boston, Mass.

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Superior Savings
ASSOCIATIONMOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

GRANDINELES DARBO PRADZIA

Po sėkmingo pereitų meto sezono, kurio kulminacinis taškas buvo kelionė į Romą, Grandinėlė vėl pradeda darbą.

Pagrindinės grupės pirmoji repeticija įvyks trečiadienį, rugsėjo 12 d., 7 val. vakare.

Vaikų grupės pirmoji repeticija bus penktadienį, rugsėjo 14 d., 7 val. vakare.

Siais metais visos repeticijos vyks Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

Grandinėlė dėkinga Dievo Motinos parapijai ir jos klebonui kun. G. Kijauskui už visuotinę globą.

• SV. KAZIMIERO LITU-
NISTINĖ MOKYKLA prade-
da mokslo metus rugsėjo 8 d.,
9:00 val. ryto. Tuoj po pa-
maldų, kada mokiniai rinksis

į klases, įvyks tėvų susirinki-
mas parapijos svetainėje. Pir-
mą dieną pamokos baigsis
12:00 val.

Mokykloje veiks 12 skyrių,
vaikų darželis ir dvikalbė kla-
sė.

• CLEVELANDO LIETU-
VIAI kviečiame dalyvauti in-
formaciniame susirinkime Die-
vo Motinos parapijos salėje
š.m. rugsėjo 9 d., sekmadienį,
11:30 val.

Adv. Povilas Zumbakis ir
Rasa Razgaitienė padarys prane-
šimą apie bylų, keliamų pa-
bėgėliams nuo komunizmo,
eigą, kaip KGB stengiasi pa-
bėgėlius inkriminuoti.

Susirinkimą šaukia LB Cle-
velando apylinkės ir ALT Cle-
velando Skyriaus valdybos.

• CLEVELANDO RAMO-
VENAI maloniai kviečia lie-
tuvų visuomenę š.m. rugsėjo

Prie a. a. v. s. dr. D. Kesiūnaitės kapo.

V. Bacevičiaus nuotr.

PAMINĖTA A.A. DOMINIKI KESIUNAITĖ

Liepos 22 d. Clevelando
Skautininkų Draugovės narės
ir Neringos Tn. tuntininkė
aplankė prieš dvidešimt metų
mirusios v. s. dr. Dominikos

16 d. 1 val. p.p. atsilankyti į
jų rengiamą Kario žurnalui
paremti gegužinę prie Erie
ežero (tarp Landseer ir Can-
terbury gatvių). Bus skanūs
valgiai, gėrimai ir muzika. Vi-
si maloniai praleisite popietę.

• PRANAS MAINELIS, 82
m. amžiaus, virš 15 metų tal-
kinęs Dirvai prie laikraščio
ekspedijavimo, po padarytos
operacijos sveiksta namuose.
Dirvos štabas linki jam sutvir-
tėti ir dėkoja už ilgametę tal-
ką.

APDRAUDOS rei-
kalais geriausius patarna-
vumus gausite kreipdamie-
si į OBELNIS apdraudos
įstaigą. Skambinti ZENO-
NUI (216) 531-2211 arba
SAULIUI (216) 442-6810.

• PATRIA prekybos na-
muose, 794 E. 185 Street,
Clevelande, yra didelis pa-
sirinkimas vietinių ir im-
portuotų maisto produktų,
įvairių skanumynų, lietu-
viškos juodos duonos, o do-
vanų skyriuje yra gintaro,
plokštelių, audinių, knygų
ir lietuviškų sveikinimo
kortelių. Prašome atsilan-
kyti. Telefonas 531-6720.

PACKAGES TO POLAND

Lowest Prices
Best Service
Shipments every week.
Largest dealer in Ohio.
Since 1967

POLISH IMPORT CENTER
6301 Fleet Ave.
429-1010

Kesiūnaitės kapą Visų Sielų
kapinėse. S. Radzevičiūtės
balti gladijoliai ir skautininkų
nupintas žalių tujų vainikas
puošė Domutės kapą, o uždeg-
tos 4 kaklaryšių spalvų žvakutės
simbolizavo jos vadovavi-
mą Seserijai. Reginos Nasvy-
tienės sukurta malda išreiškė
nepamirštamą jos asmenybę.

Velionės atlikti darbai skau-
tybės gerovei liudija jos nema-
rumą, ištikimybę Dievui, Tė-
vynei ir artimui, norą ieškoti
gėrio. Ji buvo organizatorė,
vadovė, programų paruošėja,
vienetų steigėja, talkininkė;
jos pastangomis buvo suorga-
nizuota akademikų skautų
draugovė ir filisterių sąjunga.
Vokietijoje buvo išrinkta vy-
riausios skautininkės pavaduo-
toja, o Amerikoje - Vyriausia
Skautininke (1952-54 m.). Sa-
lia savo tiesioginių profesinių
pareigų ir rūpesčių, ji visada
rasdavo laiko skautei ir dr.
Kesiūnaitės atlikti darbai jun-
gia mus lietuviškos skauteybės
uždaviniais.

Tą pačią dieną skautinin-
kės aplankė ir kitų brolių ir se-
sių kapus Visų Sielų kapinėse,
papošdamos juos ramunių
žiedais ir rūtų šakelėmis: Al-
donos Augustinavičienės, Bi-
rutės Juodikienės, Antano Jo-
naičio, Balio Rėkaus, Vytauto
Raulinaičio, kun. Petro Dzie-
goraičio, Mykolo Vaitėno, Ka-
zimiero Žilinsko ir mauzolie-
juje - buvusį Lietuvos presi-
denta ir Skautų Sefą Antaną
Smetoną.

Grįžus prie Domutės kapo,
simboliniai buvo ižiebtos trys
žvakutės prisiminimui sesių,
palaidotų Kalvarijos kapinė-
se: Marijai Krygerytei-Skar-
džiuvienei, Dorai Antulytei-
Gudėnėnei ir Neringai Kara-
liūtei. Sugiedojus Marija, Ma-
rija ir Sutelk mus Viešpatie bū-
rin, su viltimi grįžome testai įsi-
pareigojimus lietuviškai skau-
tybei.

Už sesės Domutės sielą, S.
Radzevičiūtės užprašytas, Sv.
Mišias atlaikė kun. V. Cuku-
ras Putname ir Jėzuitų provin-
ciolas kun. A. Saulaitis SJ
Chicagoje.

J. Budrienė

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

GOVERNMENT JOBS. \$16,559 - \$50,553 / year.
Now Hiring. For Directory
Call 805-687 6000 Ext. R — 5823.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• RUGSĖJO 9 D. Šilinės
šventė. 10:30 val. šv. Jurgio
bažnyčioje iškilmingos šv. mi-
šios, procesija į Marijos gro-
tą ir Tautos šventės paminėji-
mas.

• RUGSĖJO 16 D. pianistės
Angelės Karaliutės koncertas
Cleveland Institute of Music.

• RUGSĖJO 16 D. 1 val.
prie ežero ramovėnai rengia
gegužinę.

• RUGSĖJO 22 D. Vasarą
palydint Neringos skaučių tun-
to balius.

• RUGSĖJO 23 D., gen. Vla-
do Nagevičiaus 30 metų mir-
ties paminėjimas. Ruošia Korp!
Fraternitas Lituanica, Ramo-
vėnai ir Birutietės.

• SPALIO 3 D. Clevelando
Vyrų Okteto 25 metų jublie-
jinis balius šv. Jurgio parapi-
jos salėje.

• SPALIO 6-7 D. L.S.S.
Skautininkų skyriaus suva-
žiavimas.

• SPALIO 6 D. Žalgirio šau-
lių kuopos rudens parengimas
Lietuvių namuose

• SPALIO 6-7 d. šv. Jurgio
parapijos Eucharistinės pamal-
dos (40 val. atlaidai).

• SPALIO 13 D. Pabaltie-
čių vakaras. Ruošia Amerikos
Lietuvių Taryba, estų taryba
ir latvių sąjunga.

• SPALIO 20 D. Balso 40
metų minėjimas-balius Lietu-
vių Namuose. Rengia Balso
Clevelando skyrius.

• SPALIO 21 D. Tėvynės
Garsų radijo programos 35
metų sukaktis.

• LAPKRIČIO 4 D. Jūratės
Statkutės de Rosales naujos
knygos pristatymas. Dalyvaus
autorė. Rengia skautininkų
draugovė.

• LAPKRIČIO 11 D. 11:30
val. priešpiet parapijos salėje
tradicinis šv. Jurgio parapijos
festivalis. Pabaiga 4 val. popiet.

• LAPKRIČIO 17 D. Ka-
riuomenės šventės minėjimas,
Lietuvių salėje. Rengia L.K.
V.S. "Ramovė".

• LAPKRIČIO 17-18 D. Dai-
navos stovyklai remti parengi-
mas-paroda.

• LAPKRIČIO 24-25 d.d.
Lietuvių Dienos. Rengia LB
Clevelando Apylinkę.

• GRUODŽIO 1-2 D. Atei-
ties klubo 35 metų sukakties
minėjimas.

Š. M. RUGSĖJO 16 D., 1 VAL. P. P.

CLEVELAND INSTITUTE OF MUSIC

PAVILJONE ("LE PAVILLON")

11021 EAST BOULEVARD

(UNIVERSITY CIRCLE) ĮVYKS

pianistės

ANGELĖS KARALIUTĖS KONCERTINIS DEBIUTAS-REČITALIS

Programoje Bacho Angliškoji Suita G-moll,
Beethoveno Sonata Op. 22, Mendelssohno Rondo
Capriccioso, ir Chopino Nokturnas, Valsas, ir An-
dante Spianato & Grande Polonaise Brillante.

Bilietai po 3 dolerius gaunami užsakant paštą
iš "Friends of the Arts", 1704 Lee Road, Cleveland
Heights, Ohio 44118 (telefonas: 731-4675). Pra-
šoma pridėti sau adresuotą voką su pašto ženklu.
Šis koncertas yra antrasis "FRIENDS OF THE
ARTS" naujai įkurtoje serijoje jauniems lietu-
viams menininkams.

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119

486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS

ALGIS MATAS

DALIA ŠIRVAITIS

PETRAS MATAS

ANTANAS KALVAITIS

PATRICIA SAJOVEC

JONAS DUNDURAS

HOWARD TURNER — Attorney

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

DIRVA

• VIDA JONUŠIENE, ALT S-gos vicepirmininkė dalyvavo Lietuvos Vyčių 71-jo visuotinio seimo atidaryme š.m. rugpiučio 23 d. ir ALT S-gos vardu pasveikino seimą.

SVEIKINA VYCIUS

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga nuširdžiai sveikina Lietuvos Vyčius, 71-jo visuotinio seimo progą. Mes džiaugiamės jūsų nenuilstamu darbu. Dauguma Jūsų yra čia gimę ir augę - Lietuvos nematę. Jūs pamilote Lietuvą iš tėvų pasakojimų ir iš knygų. Lietuvės Vyčių darbas bei veikla yra pavyzdys visuomenei.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vardu, nuširdžiai linkiu sėkmingo ir darbingerio seimo, kad apžvelgę praeitį metų veiklą, su pasiryžimu ir aukšta viltimi, žengtumėt į ateitį. Tikrai bendru ir vieningu darbu padėsime pa-
vergtai Lietuvai priartinti laisvės rytą!

Vida Jonušienė
ALT S-gos vicepirm.

PRADEDA MOKSLO METUS

Kristijono Donelaičio pradinė ir aukštesnioji lituanistinės mokyklos Chicagoje 1984-85 mokslo metus pradeda š.m. rugsėjo 8 d. Francis M. McKay valstybinės mokyklos patalpose, 6901 So. Fairfield Ave, Chicago, ILL. Mokinių registracija 9 val. ryto. Tuo pačiu metu bus registruojami ir nauji mokiniai. Reguliarios pamokos abiejose mokyklose prasidės 10 val. ryto iki 1 val. po pietų.

Apačioje: Kristijono Donelaičio pradinės lituanistinės mokyklos mokiniai ir mokytojai 1983-84 mokslo metais. Antroje eilėje iš kairės sėdi: Rūta Musonytė, Danutė Puodžiūnienė, Marija Plačienė, Svajonė Kerelytė, Bronė Prapuolenienė, Jonas Variakojis - tėvų komiteto pirm., Julius Sirka - direktorius, Regina Kučienė - inspektorė, Alicija Brazaitienė, Lilija Martinkienė, Rita Valkiūnienė ir Lilija Stelmokienė.

J. Tamulaičio nuotr.

Pradinėje mokykloje veiks vaikų darželis, parengiamasis skyrius ir I-VI skyriai. Į darželį priimami vaikai keturių metų. Į parengiamą skyrių - penkių metų.

Siais mokslo metais mokykloje veiks specialus skyrius silpnai arba visai lietuviškai nekalbantiems vaikams. Mokykloje veiks lietuviškai nekalbančių klasė suaugusiems.

Aukštesnioje mokykloje veiks V-VIII klasės. Į V-tą aukštesniosios klasę priimami mokiniai išėję Lietuvos Bendruomenės nustatytą pradinės mokyklos programą ir pristatę baigimo pažymėjimą, arba išlaikę įstojamuosius egzaminus. Egzaminai bus rugsėjo 10 d. Francis M. McKay mokykloje 10 val. ryto. Mokiniais, kurie yra baigę Kr. Donelaičio pradinę mokyklą, įstojamųjų egzaminų į V-tą klasę laikyti nereikės.

Registracijos metu bus registruojami vaikai Pirmajai Komunijai paruošti. Visi mokiniai gavusieji pataisas po registracijos rugsėjo 10 d. 10 val. ryto turės laikyti pataisų egzaminus. Mokinių darbai bus tikrinami tą pačią dieną pamokų metu.

Registracijos metu bus galima įsigyti reikiamus vadovėlius. Tėvų Komiteto nutarimu visi tėvai prašomi registracijos dieną įmokėti bent pusę mokslapinių nuo kiekvieno vaiko. Dėl informacijų mokyklų reikalais skambinti tel. 776-2036 arba 778-0358.

Julius Sirka
Direktorius

• DIRVOJE Nr. 33 pirmame puslapyje, prie straipsnio apie doc. Vytautą Skudį, antraštėje buvo klaidingai surinkta jo pavardė. Atsiprašome.

• LIETUVOS AIDŲ radijo programos Chicagoje rudeninis pobūvis-gegužinė bus rugsėjo 30 d. Saulių salėje, 2417 W. 43 St. Bus įdomi programa: sol. Eglė Rukštelytė dainuos akompanuojant R. Moku, bus laimės šulinys, gros Jaunimo Gintaro orkestras, įvairių patiekalų maistas ir kt. Pradžią 12 val.

Maloniai kviečiami visi lietuviai atsilankyti ir tuo parem

Sveikinimai iš Geležinio Vilko Stovyklos

STOVYKLOS VIRSTININKAS -
S. Steponas Zubulis
STOV. VIRŠ. PAVADUOTOJAS -
S. Mikolas Banevičius
SESERIŲ VIRŠININKĖ -
ps. Birutė Banaitienė
BROLIŲ VIRŠININKAS -
ps. Algis Garsys
AKADEMIKŲ VIRŠININKĖ -
ps. Lina Garsienė

S. J. A. G. G. G.

J. S. G. G. G. G.

ps. Birutė Banaitienė

ps. Rima Garsienė

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

ps. J. G. G. G.

LSS Atlanto Rajono Geležinio Vilko stovyklos vadovai atsiuntė šį sveikinimą.

ti sunkų Aidų programos leidimą.

Kviečia Lietuvos Aidų Komitetas.

• GRAZINA KENTER, Danbury, Ct., atnaujindama prenumeratą pridėjo auką Dirvai 13 dol.. Ačiū.

• LILĖ IR ALEKSAS KAZIAI, buvę clevelandiečiai ir dabar gyveną Hot Springs, Ark., atnaujindami Dirvos prenumeratą pridėjo auką 15 dol. ir rašo: 'Dirva maloniai skaitome. Džiaugiamės ir didžiuojamės, sveikinam Dirvą, jos leidėjus ir darbuotojus'. Ačiū už auką ir sveikinimą.

• SARUNAS VALIUKE-NAS, Springfield, Ill., Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol.. Ačiū.

DAYTONA BEACH

MINESIME TAUTOS SVENTĖ

Lietuvių Tautinės Sąjungos Daytona Beach ir apylinkių skyrius ruošia Tautos Sventės minėjimą rugsėjo 15 d. 12 val. Duffs restorane, 600 So. Atlantic Ave., Ormond Beach.

Minėjime žodį tars skyriaus pirmininkas Vytautas Abrai-

tis, o po to literatūrinę dalį atliks akt. Ona ir rašytojas Andrius Mironai. Bus visų dalyvių bendri pietūs, už kuriuos kiekvienas susimoka po \$4.50, ir nuširdus šios kolonijos lietuvių pabendravimas. Visi šios kolonijos ir apylinkių lietuviai prašomi gausiai minėjime dalyvauti.

LIETUVIAI VYKDO DIDELĮ STATYBOS PROJEKTĄ

Inž. Vytenis Ramanauskas, Algirdas Alksninis ir kiti yra suorganizavę statybos bendrovę, kuri yra užsimojusi pastatyti apie 130 taip vadinamų 'townhausų' Villa Nova Plantation projekte, kas atseis apie penkis milijonus dolerių.

Sis projekto vykdymas turėjo prasidėti prieš porą metų, tačiau pasunkėjusi ekonominė padėtis ir miesto valdžios statomi reikalavimai projekto vykdymą kiek užvilkino. Po didelių pastangų ir derybų pagaliau kliūtys įveiktos, gautas projekto finansavimas ir miestas davė statybai reikiamus leidimus. Š.m. rugpiučio mėn. šiame projekte statyba stipriai pajudėjo. Miestas asfaltuoja gatvę, baigiama praveisti kanalizacija, bus dviratininkams kelias, o po to prasi-dės ir pačių townhausų pir-

mosios fazės statyba. Projektas, inž. Vytenio Ramanausko teigimu, atrodys gražiai.

Villa Nova Plantation yra 3 mylių atstume nuo Atlanto vandenyno, arti dvi naujos mokyklos, 2 dideli apsipirkimo centrai. Townhausai bus dviejų miegamųjų su pusantros vonios, kiekvienas turės savo darželį, bus bendras maudymosi baseinas.

Siuo projektu domisi ir lietuviai. Iš jau parduotų townhausų, 25% yra nupirkę lietuviai. Korp.-pirm. inž. Vytenio Ramanausko teigimu, tai būsimi gera vieta lietuviams gyventi.

LIETUVE PROFESORE

Dr. Sigita Ramanauskienė profesorijauja Bethune-Cookman College, Daytona Beach, Fla. ir yra paskirta pedagogikos skyriaus, kompiuterių laboratorijos direktore.

Dr. Sigita Ramanauskienė yra pakviesta rugsėjo mėn. kalbėti apie savo projektus Florida State Department of Education suvažiavime.

Šalia savo tiesioginės profesijos, dr. S. Ramanauskienė yra išlaikiusi egzaminus ir įsigijusi teises (brokerio) nekilnojamo turto pardavėjos ir yra atidarius savo įstaigą Daytona Beach Real Estate Center, Inc Port Orange (Daytona Beach miesto dalis). Ji neseniai gavo pažymėjimą iš Daytona Beach Area Board of Realtors, kaip 'Salesman of the month'. Jos nuširdžiu ir teisingu pataravimu yra pasinaudoję ir daugelis lietuvių.

Dr. Sigitos Ramanauskienos įstaigoje, kaip nekilnojamo turto pardavėja, dirba ir Danutė Alksnienė, taip pat įsigijusi turto pardavėjos teises.

Sia progą tenka pažymėti, kad nekilnojamo turto pardavėjo teises jau senokai yra įsigijęs ir Juozas Bartkus.

DAIL. JUOZO SODAICO PARODA

Liepos 29 d. Ormond Beach Memorial Art Gallery buvo atidaryta trijų amerikiečių ir lietuvių dail. Juozo Sodaicio meno paroda. Juozas Sodaitis išstatė 17 įvairaus dydžio bei tematikos spalvingų darbų. Jo kūryboje atsispindi mūsų tautosakos, liaudies dainų ir pasakų bei padavimų motyvai.

Sioje parodoje, dail. Juozo Sodaicio iniciatyva bei pastangomis, rodomi ir mūsų liaudies dirbiniai: gintaras, medžio drožiniai, juostos, rankšluosčiai, kopolytelės, tautiniai drabužiai, skulptūros, dėžutės ir kita.

Dail. Juozą Sodaitį parodoje dalyvauti pakvietė šios meno galerijos vadovybė. Apie jo kūrybą palankiai ir plačiai rašė ir vietinė amerikiečių spauda. Parodą jau aplankė nemažas būrys šios kolonijos lietuvių.

•••

Lietuviškos pamaldos prasidės spalio mėn. ir vyks kiekvieno mėn. antrą sekmadienį Prince of Peace katalikų bažnyčioje, Ormond Beach. Kun. dr. Kazimieras Ruibys rūpinasi šios kolonijos lietuvių dvasiniais reikalais ir pamaldomis.

Jurgis Janušaitis

